

UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA

KARIN ROPOTAR

LUTKA, LJUBLJENEC SKUPINE: VSI ENAKI, VSI DRUGAČNI

DIPLOMSKO DELO

LJUBLJANA, 2017

UNIVERZA V LJUBLJANI
PEDAGOŠKA FAKULTETA
ŠTUDIJSKI PROGRAM: PREDŠOLSKA VZGOJA

KARIN ROPOTAR

Mentorica: DR. HELENA KOROŠEC, VIŠ. PRED.

LUTKA, LJUBLJENEC SKUPINE: VSI ENAKI, VSI DRUGAČNI
PUPPET OF THE GROUP: ALL THE SAME, ALL DIFFERENT

DIPLOMSKO DELO

Ljubljana, 2017

ZAHVALA

Zahvaljujem se dr. Heleni Korošec, ker je sprejela mentorstvo ter me usmerjala in spodbujala ves čas nastajanja diplomskega dela.

Zahvaljujem se Vrtcu Domžale in ravnateljici Jani Julijani Pirman za odobritev opravljanja dejavnosti empiričnega dela mojega diplomskega dela.

Zahvaljujem se knjižnici Zavoda gluhih in naglušnih Ljubljana ter knjižničarki Nini Janžekovič za izposajo vsega potrebnega gradiva za nastanek diplomskega dela.

Iskreno se zahvaljujem vzgojiteljici Anji Volčini, ker me je z idejo in lutko Lili sprejela v svojo skupino, in Maji Osolnik, ker je ves čas najinega obiska skrbela za pozitivno in prijetno okolje.

Zahvaljujem se domačim, ker so me ves čas študija podpirali in mi nudili vso pomoč. Posebej se zahvaljujem fantu za vso strpnost in podporo.

IZJAVA

Podpisana Karin Ropotar, rojena 17. 8. 1993, študentka Pedagoške fakultete Univerze v Ljubljani, smer predšolska vzgoja, izjavljam, da je diplomsko delo z naslovom Lutka, ljubljene skupine: vsi enaki, vsi drugačni pri mentorici dr. Heleni Korošec avtorsko delo. V diplomskem delu so uporabljeni viri in literatura konkretno navedeni, teksti niso prepisani brez navedbe avtorjev.

Ljubljana, januar 2017

POVZETEK

V vrtcu se otroci dnevno srečujejo z dejavnostmi, ki zavzemajo več področij, opredeljenih v Kurikulumu za vrtce. Med pomembnimi je tudi umetnost, h kateri spada tudi lutka. Diplomsko delo z naslovom *Lutka, ljubljene skupine: vsi enaki, vsi drugačni* v teoretičnem delu obravnava lutko, vrste lutk, njeno vlogo v vrtcu in njen vpliv na otrokov razvoj. Opisan je tudi potek izdelave ročne lutke po zgledu lutke Jaka Znahec (*Signing Sam*).

Lutka je sredstvo, s katerim se lahko mi in tudi otroci urijo v besedni in nebesedni komunikaciji. Tudi zadnja ima v vrtcu izjemen pomen. Otrokovo prvo komunikacijo, tj. pred prvo besedo, predstavljajo kretnje. Z njihovo pomočjo otrok z nami vzpostavlja komunikacijo. Znakovni jezik oz. *Baby Sign language* je način komunikacije, ki je prilagojen predšolskim otrokom ter pripomore predvsem k boljši komunikaciji in boljšemu razvoju govora pri dojenčkih, hkrati pa ga lahko zelo dobro izkoristimo tudi pri starejših otrocih. Zato sem v diplomskem delu opredelila tudi znakovni jezik, kdo ga uporablja, t. i. *Baby Sign Language* in prednosti njegove uporabe v predšolskem obdobju.

V empiričnem delu sem lutko, znakovni jezik in temo drugačnosti povezala v dejavnosti, ki sem jih izvajala v vrtcu. Drugačnost po Kurikulumu za vrtce spada v področje družbe. S spoznavanjem drugačnosti v vrtcu otrokom nudimo osnovo za vzgajanje medsebojne strpnosti in spoštovanja drugačnosti.

V diplomskem delu sem opredelila tudi temo drugačnosti, njeno definicijo, stereotipe in predsodke, kdaj je primerno obdobje za predstavitev drugačnosti in kako poteka sprejemanje drugačnosti med sovrstniki.

V empiričnem delu imam zapisane dejavnosti v vrtcu, ki sem jih izvajala šest tednov. Po analizi izbranih podatkov sem ugotovila, da ima lutka kot ljubljene skupine izjemne pozitivne vplive na vse vidike otrokovega razvoja in medsebojne odnose ter pri izražanju čustev in občutij. Lutka mi je bila v izjemno pomoč pri spoznavanju skupine gluhih in naglušnih ter učenju kretanj, saj je otrokom predstavljala izjemno motivacijo.

Ključne besede: lutka – ljubljene skupine, izdelava lutke Miha Znahec (*Signing Sam*), znakovni jezik, drugačnost

SUMMARY

In preschool children are encountered with activities on daily basis which cover a number of areas mentioned in the curriculum for kindergartens. Among the important is Art where the usage of puppets is included. The thesis titled Group favourite puppet: all the same, all different in the theoretical part deals with different types of puppets, its role in the kindergarten and the impact on the child's development. It also outlines the course of making hand puppets modeled dolls Jake Značek (Signing Sam).

Puppet is an agent through which we and the children can train in verbal and nonverbal communication. And the last has paramount importance. The child's first communication before the first spoken words are gestures. With the help of gestures child establishes communication with us. Sign Language or Baby Sign language is a mode of communication that is adapted to pre-school children and in particular contributes to better communication and better language development in infants, but may very well also be used by older children. Therefore in the thesis I defined the sign language, who uses Baby Sign Language and its advantages using it in pre-school age. In the empirical part I have combined a puppet and sign language together in activities that I have implemented in kindergarten and link them with the theme of diversity. Diversity in the curriculum for kindergarten falls under the scope of the society. Knowing the difference in preschool children provides a basis for the cultivation of mutual tolerance and respect for diversity.

In this thesis, I therefore identified the topic of diversity, its definition, stereotypes and prejudices when it is appropriate period for the presentation of diversity and diversity acts among peers. The empirical part contains the objectives of the research questions, method of work, the daily preparation and analysis of the planned activities for a period of 6 weeks and the overall analysis and conclusions to which I found after implementation activities.

Keywords: Group favourite puppet, making puppet Miha Značek (Signing Sam), Sign Language, so-called Baby Sign language, the theme of diversity

KAZALO VSEBINE

ZAHVALA.....	I
IZJAVA.....	II
POVZETEK	III
SUMMARY	IV
KAZALO VSEBINE	V
KAZALO SLIK.....	VII
UVOD	1
TEORETIČNI DEL.....	3
1. KAJ JE LUTKA.....	3
2. VRSTE LUTK IN NJIHOV POMEN	4
3. KAKO IZDELAMO LUTKO.....	5
4. OTROCI IZDELAJO LUTKO.....	5
5. KAKO LUTKO OŽIVIMO	6
6. VZGOJITELJEVA VLOGA.....	8
7. LUTKA – LJUBLJENEC SKUPINE	9
8. NAČINI KOMUNIKACIJE	11
9. LUTKA MIHA ZNAKEC (<i>SIGNING SAM</i>).....	12
10. ZNAKOVNI JEZIK.....	19
10.1. PRVINE ZNAKOVNEGA JEZIKA.....	20
10.2. <i>BABY SIGN LANGUAGE</i> (JEZIK ZA DOJENČKE IN MALČKE)	20
10.3. DESET NASVETOV ZA UČENJE ZNAKOVNEGA JEZIKA	22
10.4. ŠEST STOPENJ ZNAKOVNEGA SPORAZUMEVANJA Z DOJENČKI IN MALČKI	23
11. POJEM DRUGAČNOSTI.....	24
11.1. DRUGAČNOST MED SOVRSTNIKI	25
11.2. DRUGAČNOST V KURIKULUMU ZA VRTCE	26
EMPIRIČNI DEL.....	28
1. Opredelitev problema	28
2. Cilji	28
3. Raziskovalna vprašanja.....	28
4. Metoda raziskovanja	29
5. Priprave načrtovanih dejavnosti in analize izvajanja	31
5.1. PRVI TEDEN.....	32
5.2. DRUGI TEDEN.....	43

5.3.	TRETJI TEDEN	56
5.4.	ČETRTI TEDEN	72
5.5.	PETI TEDEN	80
5.6.	EVALVACIJA CELOTNIH DNI PREBIVANJA LUTKE LILI V SKUPINI	93
5.7.	VLOGA LUTKE PRI SPOZNAVANJU OTROK Z DRUGAČNOSTJO	95
5.8.	KAKO LUTKA PREDSTAVI SKUPINO GLUHIH IN NAGLUŠNIH	96
5.9.	ODZIVI OTROK NA SKUPNO KREIRANJE LJUBLJENCA SKUPINE	97
5.10.	NAČINI POMOČI LUTKE PRI UČENJU ZNAKOVNEGA JEZIKA V VRTCU	98
5.11.	VKLJUČEVANJE LUTKE V VSAKODNEVNE NAČRTOVANE DEJAVNOSTI.....	99
	ZAKLJUČEK.....	102
	VIRI IN LITERATURA	103
	PRILOGE.....	1
	PRILOGA 1 (tematski sklop za mesec maj)	1
	PRILOGA 2 (obvestilo za starše)	5
	PRILOGA 3 (izjava o pridobivanju dokaznega gradiva – fotografije, videoposnetki)	6

KAZALO SLIK

Slika 1: Narisani osnutki delov telesa	13
Slika 2: Sestavljeni deli telesa (iz pene)	14
Slika 3: Pripravljena usta	14
Slika 4: Telo in noge, združeni s kosom blaga	15
Slika 5: Telo in glava, povezana z vratom iz pene.....	15
Slika 6: Navodila za izdelavo lasulje.....	16
Slika 7: Navodila za izdelavo lasulje.....	17
Slika 8: Končana lutka Lili	18
Slika 9: Spoznavna igra – pajkova mreža.....	33
Slika 10: Spoznavna igra: Kdo se skriva?	34
Slika 11: Spremljanje pesmi z glasbili (Lili drži triangel)	36
Slika 12: Lili je otrokom pokazala svoj klobuk	37
Slika 13: Lili skupaj z otroki izdeluje papirnate lutke.....	39
Slika 14: Deček izdeluje papirnato lutko	42
Slika 15: Lili otrokom kaže posnetek	47
Slika 16: Lili drži kačo.....	50
Slika 17: Skupina račke v živalskem vrtu	50
Slika 18: Lili riše svoje občutja in spomine o živalskem vrtu	52
Slika 19: Nadaljevanje vzorca	53
Slika 20: Vaja za nastop na 10. obletnici vrtca	55
Slika 21: Deklica piha svečke na torti	58
Slika 22: Igra: Kaj se skriva v škatli?	61
Slika 23: Pisanje idej o novi lutki na plakat.....	62
Slika 24: Rezanje delov telesa naše nove lutke	65
Slika 25: Igra z uporabo sluha	67
Slika 26: Izdelovanje trupa za našo novo lutko	68
Slika 27: Deklica nosi še nedokončano lutko Gregorja.....	68
Slika 28: Deklica striže volno za lasuljo lutke.....	71
Slika 29: Deklica mi pomaga namestiti lasuljo na Gregorja.....	71
Slika 30: Naša nova lutka Gregor	74
Slika 31: Lili na nastopu ob 10-letnici vrtca	74
Slika 32: Lili in Gregor	76
Slika 33: Gregor in deklica na gugalnici	79
Slika 34: Ogled plakata in idej otrok	79
Slika 35: Lili postavlja svoj znak na čustvomometer	82
Slika 36: Čustvomometer.....	82
Slika 37: Didaktična igra za utrjevanje čustev	85
Slika 38: Izdelovanje torte velikanke	85
Slika 39: Lilijina ogromna lubenica	88
Slika 40: Deček s svojim sadnim nabodalom.....	88
Slika 41: Veselje lutke Lili ob presenečenju otrok	91
Slika 42: Otroci s skupnimi močmi nosijo torto velikanko	91
Slika 43: Zaključna slika	92

Slika 44: Deklica in Lili rišeta z barvicami.....	93
Slika 45: Deklica skupaj z Lili premika svoj znak na čustvometru.....	93
Slika 46: Deklica in deček skupaj z Lili pojeta pesem Takšnega kloбуčka	94
Slika 47: Lili na zajtrku	94
Slika 48: Deklica in Lili na gugalnici.....	94
Slika 49: Lili pomaga deklici pri barvanju svoje telesne lutke	95
Slika 50: Otroci in lutka Lili pri izdelovanju nove lutke.....	97
Slika 51: Deklica se igra z Gregorjem.....	98
Slika 52: Otroci gledajo posnetek Lilijinih prijateljev	99
Slika 53: Lili in Gregor na igrišču.....	99
Slika 54: Otroci in Lili na predstavi	100
Slika 55: Deklica z lutko Lili	100
Slika 56: Deklica čestita Lili za njen rojstni dan	101

UVOD

Lutka je pomemben del našega (predvsem otroškega) vsakdana, to dokazujejo izsledki številnih avtorjev, ki navajajo pozitivne učinke njene uporabe. Največjo korist ji pripisujejo predvsem v vzgoji in izobraževanju (Korošec, 2002).

Otroci se ob pomoči lutke razvijajo, še poseben vpliv pa ima lutka na razvoj naslednjih področij pri otroku: razvoj domišljije, sposobnost razločevanja med fantazijo in realnostjo, razvoj pozitivne samopodobe in krepitev samozavesti, oblikovanje socialnih veščin, izražanje čustev, razvoj empatije, spodbujanje ustvarjalnosti, intelektualni vidik, razvoj neverbalne komunikacije kot spodbude za otrokov govorni razvoj (Majaron in Korošec, 2006).

Pri oblikovanju raziskovalnih vprašanj sem se osredinila na vidik razvoja nebesedne komunikacije, h kateri vključujemo tudi znakovni jezik.

Znakovni jezik je jezik, ki ga za sporazumevanje uporabljajo gluhi in naglušni. Temelji na uporabi rok, mimiki obraza, oči in ustnic ter na gibanju telesa. V njem se lahko izražajo, poleg tega pa jim ta način sporazumevanja omogoča njihov optimalni razvoj (Ribičič et al., 2012).

Znakovni jezik pripomore predvsem k boljši komunikaciji in boljšemu razvoju govora pri dojenčkih, lahko pa ga zelo dobro izkoristimo tudi pri starejših otrocih (3–6 let) (Garcia, 2000).

Za prijetnejši in zabavnejši način učenja kretenj je pomembno, da učenje vključimo v igro. Ta v otrokovem predšolskem obdobju predstavlja prevladujočo dejavnost. Ob njej je najbolj sproščen in hkrati najbolj motiviran za učenje.

Eden izmed načinov učenja znakovnega jezika pri otrocih je tudi uporaba lutke (*Signing Sam*) Miha Znakec (dostopno na http://www.gssrm.si/wordpress/wp-content/uploads/2015/11/NOZ2_VZG_2015-2016.pdf, datum dostopa: 10. 4. 2016).

Za namen diplomskega dela sem lutko po vzoru Miha Znakca izdelala sama. Postopek izdelave bom predstavila v teoretičnem delu diplomskega dela.

Ob spoznavanju kretenj in znakovnega jezika je pomembno, da otroke seznanimo tudi s temo drugačnosti.

Pomembno je, da otrokom že v predšolskem obdobju individualne razlike prikažemo kot nekaj naravnega, pozitivnega, kar lahko dosežemo predvsem z zaporedjem dejavnosti, ki so vsebinsko povezane in ki otroku omogočijo dovolj izkušenj, da spoznajo različnost med njimi in drugimi ljudmi. S tem jim omogočimo oblikovanje pozitivnega odnosa do drugačnosti (Turnšek, 2013).

TEORETIČNI DEL

1. KAJ JE LUTKA

Pri prebiranju literature ugotovimo, da je velikokrat zapisano vprašanje, kaj je lutka. Sama se z njo srečujem že nekaj let in ne morem je opisati kot le predmet. Lutko lahko izdelamo iz najrazličnejših materialov in zanjo uporabimo različne predmete, vendar bo neživa, dokler jo iz omare ali s police animator ne vzame v roke; šele takrat bo namreč oživela (Korošec, 2002).

To zelo dobro opredeli tudi Majaron (2002b) v prispevku z naslovom *Lutka pri oblikovanju mladega človeka*. Zapisal je, da je lutka že prvi dan »osebica«, ki otroku pomaga pri lažjem prilagajanju na novo okolje.

Lutke se v vsakdanjem svetu uporabljajo za zadovoljitev socialnih, čustvenih in intelektualnih potreb. Ljudje jih radi opazujemo, saj predstavljajo »resnično življenje«, ki pa je odmaknjeno od realnega sveta. Ker so manj kontroverzne kot človek, se lahko dotaknejo najbolj spornih tem naših svetov (Kruger, 2004).

Tudi S. Šinko (2008) v svojem zapisu poudari, da je lutka kot odgovor na vprašanje, kaj je, pravzaprav človek. V nadaljevanju ugotavlja, da je skozi zgodovino lutka spreminjala svoj videz, vendar je ves čas ostajala zelo podobna človeku (ohranjala je naš videz). Zapiše, da lutka tako predstavlja naš simbol, saj v lutkovnem gledališču pravzaprav ni pomemben igralec, ampak animator lutke, ki ustvarja njen karakter. Pomemben je njegov odnos do lutke pa tudi to, kako jo predstavi kot odrsko bitje. Tako ne glede na to, kakšna je vloga lutke, ta predstavlja človekov simbol.

Prav zaradi te oživitve ima lutka močen vpliv tudi (in predvsem) na otroke. Ti so pri svojem opazovanju sposobni prezreti animatorja ter se popolnoma posvetiti lutki, barvam, zgodbi in atmosferi (prav tam).

Lutka to postane, ko jo vzgojitelji oživimo. Takrat ta »igrača« postane lutka z osebnostjo, postane avtoriteta, ki ji otrok zaupa in s katero lahko vzgojitelj v skupini otroke dodatno motivira, jih spodbuja k ustvarjalnosti, jim nudi dodatno čustveno podporo ... (Korošec, 2002).

2. VRSTE LUTK IN NJIHOV POMEN

Poznamo različne vrste lutk:

- ročne lutke,
- prstne lutke,
- lutke na palici,
- lutke na nitkah,
- ploske lutke,
- mimične lutke,
- senčne lutke,
- maske.

Otroci se ob pomoči lutke razvijajo, še poseben vpliv pa ima lutka na razvoj naslednjih področij pri otroku (Majaron in Korošec, 2006, str. 112–122):

- razvoj domišljije,
- sposobnost razločevanja med fantazijo in realnostjo,
- razvoj pozitivne samopodobe in krepitev samozavesti,
- oblikovanje socialnih veščin,
- izražanje emocij,
- razvoj empatije,
- spodbujanje ustvarjalnosti,
- intelektualni vidik,
- razvoj nebesedne komunikacije kot spodbude za otrokov govorni razvoj.

3. KAKO IZDELAMO LUTKO

Lutko lahko izdelamo sami ali pa skupaj z otrokom. Pri tem je treba upoštevati, da ni smisel lepota lutke, ampak to, da je ta zabavna, drugačna, smešna in nepopolna (Varl, 1995).

Pomembno je, da poudarimo tiste dele, ki so v ključnem trenutku pomembni (Varl, 1998).

Pri izdelavi lutke je najprej najpomembnejše, da izberemo lutkovno tehniko, material in likovnost. Kadar pripravljamo lutkovno igro, se moramo glede na okoliščine, zmožnosti in ovire ter vsebino najprej odločiti o lutkovni tehniki in izbiri materiala. Najbolj priljubljeni tehniki sta ročna in mimična lutka (Šušteršič, 2014).

Prav ročna in mimična lutka sta pri izdelavi zahtevnejši, saj ju največkrat uporabljamo kot didaktični in terapevtski pripomoček pri vsakdanjem delu. Ker se želimo ogniti nakupu, jo velikokrat izdelamo sami.

Izdelava lutke kot alternativa nakupu ima to prednost, da jo lahko izdelamo po svoji meri in ustvarimo glede na potrebo njene uporabe (Šušteršič, 2014).

Potek izdelave lutke je tako povsem odvisen od narave materialov, lutkovne tehnike in od likovnosti, ki jih izberemo.

4. OTROCI IZDELAJO LUTKO

Nobena skrivnost ni, da velik del otroških življenj predstavljajo igrače. To lahko med drugim opazimo tudi v vrtcu.

V otrokovi domišljiji ima že igrača dušo in ravno zato jih tako očara. Zato imajo tudi lutke tako velik privilegij. Že majhni otroci so sposobni izdelati različne vrste lutk iz različnih ponujenih materialov. Otroci ob procesu izdelave lutke spoznavajo različne materiale, načine oblikovanja, orodja za oblikovanje. Razvijajo ročne spretnosti in hkrati tudi likovno občutljivost (Majaron, 2000).

Pri izdelavi sta najbolj priljubljeni mimična in ročna lutka, vendar pa zaradi izdelave zahtevata visoko stopnjo pri njuni animaciji. Zato je pri otroški izdelavi bolje, če uporabimo lutke na palici ali namizne lutke (Šušteršič, 2014).

5. KAKO LUTKO OŽIVIMO

Po koncu izdelave lutke, določevanja njenih zunanjih lastnosti pride trenutek, ko se začne nov izziv, tj. oživiti na novo rojeno lutko (Majaron, 2002a).

Za oživljanje lutke je potrebne veliko vaje. Najprimernejše so tehnične vaje, ki jih lahko izvaja vsak (Vižintin, 2014).

Osredinila sem se predvsem na iskanje vaj za ročno in mimično lutko.

Pri ročni lutki si tehnične vaje sledijo v naslednjem zaporedju (Vižintin, 2014):

- razgibavanje lutke,
- osnove gibanja lutke,
- pogled lutke,
- igra z rekviziti lutke,
- govor, dajanje glasu lutki in gibanje ročne lutke,
- iskanje izraznih možnosti lutke,
- tehnične vaje za ročno lutko v skupini in paru.

Pri uporabi mimične lutke pa se lahko najlažje naučimo tehnike govora. Bistvo mimične lutke je poleg odpiranja ust tudi možnost obrazne mimike, seveda pa je to odvisno tudi od tehnologije in materiala, iz katerega je lutka izdelana. Pri teh vajah je zelo pomembno, da vsako besedo v povedi razdelimo na zloge, ki jih lutka z usti izgovarja. Pozorni smo na to, da lutka odpira spodnjo čeljust, to je tudi najbolj naravno. Zadnji zlog v besedi mora biti izrazitejši, saj lahko tako pokažemo na konec neke enote.

Ob odpiranju ust mora biti aktivna tudi glava, vendar pa se pri vajah najprej osredinimo na posamezne dele telesa. Začnemo pri vajah z odpiranjem čeljusti in

nato nadaljujemo na premike glave. Dobro je, če premike vadimo pred ogledalom, saj tako resnično zelo dobro vidimo profil lutke in s tem njen položaj (Vižintin, 2014).

Pri mimični lutki se lahko zelo dobro poigramo tudi z navideznim dihanjem lutke. Pri vajah za to aktivnost je dobro, če posnemamo ljudi okrog sebe ali pa si pogledamo posnetek pevca, govorca, športnika ... (Vižintin, 2014).

Oživljanje lutke spremljata besedna in tudi nebesedna komunikacija; zadnja se postopoma spremeni v besedo – najprej ob vsakdanjih situacijah do vedno bogatejšega besedišča, daljših in kompleksnejših povedi (Majaron, 2000).

Otroci bodo svoje lutke oživljali postopoma – eni hitreje in bolj timsko, drugi pozneje in bolj individualno. Z vzorom odraslega bo vsak otrok našel čar animacije; s pogledom bo neprestano spremljal svojo lutko in ji obenem dajal – kot električna baterija – magično prepričljivost (Majaron, 2000).

Pomembno je, da se zavedamo, da so uvodne vaje in igre zelo pomembne za nadaljnje delo. Na začetku so otroci velikokrat nesproščeni in sramežljivi, zato moramo na začetku izbrati preprostejše vaje. Med njimi moramo sedeti sproščeno; zelo dobro je, če tvorimo krog. S tem damo otroku vedeti, da smo vsi videni in slišani, vzgojitelj pa se otrokom s sprejetjem njihovega obnašanja (torej sedenja med njimi) še bolj približa (Korošec, 1996).

Način izvedbe vaj je odvisen tudi in predvsem od metode dela z lutko, ki jo izberemo. N. Renfro in T. Hunt (1982) sta opisali šest različnih tehnik dela z lutko. Metode so lahko:

- spontana igra z lutko,
- priprava prizorov z lutko,
- pripovedovanje z lutko,
- pogovarjanje skozi lutko,
- učenje in poučevanje z lutko,
- izdelava lutke.

Vzgojitelj mora način izvajanja dejavnosti oz. vaj organizirati tako, da ta ustreza metodi, ki jo izbere, torej bo vzgojitelj pri otrokovi animaciji (metoda priprave prizorov z lutko) pripravil paravan, za katerim bodo lahko izvajali vajo (animacijo). Kadar bo

želel vzgojitelj otrokom prek lutke predstaviti novega člana skupine (metoda učenja in poučevanja z lutko), bo skupaj z otroki tvoril krog.

Vzgojitelji se moramo zavedati, da so vaje in trening izjemnega pomena za vsako nadaljnje delo z lutko. Pomembno pa je, da spoznamo in uvidimo, da je pri otroku vedno v ospredju igra. Vse vaje za oživljanje nastale lutke morajo biti del igre (Korošec, 1996).

6. VZGOJITELJEVA VLOGA

»Lutkar verjame v čarobno preobrazbo, veruje v moč lutke« (Majaron, 2000, str. 33).

Pomembno je, da vzgojitelj verjame v moč lutke in v vse pozitivno, kar mu ta lahko prinese v skupini. Zavedati se mora, da je otrokov proces ustvarjanja pomembnejši od rezultata. Da to dosežemo, je pomembno, da otrokovih del ne ocenjujemo, komentiramo, grajamo ali jih ne spodbujamo k ustvarjanju shematične, všečne, običajne in prilagojene oblike (na primer: otroka usmerjamo tako, da izdelava točno tako lutko, kot je narisana v pravljici) (Geršak in Lenard, 2012).

Skozi vse aktivnosti z lutko je pomembno, da vzgojitelj prepozna otrokove sposobnosti, kako je spreten, kako izraža svoje zamisli ali zna prispevati in sprejeti mnenje sovrstnikov. In ravno to je tisto, kar otroke dela edinstvene. Pri tem je vloga vzgojitelja ta, da to edinstvenost prepozna. Vsak otrok ima v sebi posebne talente, od nas pa je odvisno, v kolikšni meri jih bodo razvijali (Majaron, 2000).

Iz tega sledi, da mora vzgojitelj opazovati in spremljati otrokove interese in dejavnosti ter nenehno razmišljati, kako bo otroku pomagal pri raziskovanju in ohranjanju tega otrokovega zanimanja. Da mu to uspe, mora po besedah V. Geršak in Lenarda pri svojem delu kombinirati najboljše prakse dveh nasprotnih modelov (profesionalnega in pedagoškega) učenja (Geršak in Lenard, 2012).

Pri profesionalnem učenju se otrok uči sam, s pomočjo spodbud in spontanih interakcij med udeleženci, torej je pri tem pristopu v ospredju poudarek na procesu in ne rezultatu, vendar pa se tega ne izključuje. Pedagoški model učenja pa teži k učenju določenih tehnik ustvarjanja, ki ne spodbujajo ustvarjalnega dela. Tako je

tukaj v ospredju rezultat in ne sam proces. Osnovna zamisel dejavnosti s področja umetnosti po Kurikulumu je izvajanje vmesnega modela. Ta stremi k temu, da lahko vzgojitelji pridemo do rezultata, ne da pilimo elemente otrokove igre (primer: animacija lutke), da bi bili vsi skupaj v prizoru čim bolj skladni. Z izvajanjem tega modela otrokom dopuščamo ustvarjalnost, izraznost in individualnost, česar ne moramo pridobiti, če otroke na pamet učimo animacijo lutke za namen popolnega nastopa pred starši. Da vmesni model lahko resnično izvajamo, moramo slediti trem fazam: fazi presenečenja, fazi doživljanja in fazi izvajanja. Vmesni model spodbuja tudi evalvacijo (procesa in tudi končnega izdelka), za katero pa vemo, da je pri vlogi vzgojitelja izjemnega pomena (Geršak in Korošec, 2011).

Tako kot zapiše tudi H. Korošec (2003), je zato pomembno, da izkušnje otrok sprejemamo in jim ne vsiljujemo lastnih. Vsakemu posebej moramo omogočiti, da razvija svoj slog in način komunikacije.

Da sploh lahko kakovostno nastopimo pred skupino skupaj z lutko, pa je ne nazadnje potrebnega tudi nekaj znanja. Poznati moramo osnovne pojme lutkarstva in se pred prihodom v skupino (skupaj z lutko) dobro pripraviti. V nasprotnem primeru hitro pride do nesporazumov in napačne uporabe, če kot vzgojitelji ne poznamo osnovnih načel in ciljev metode dela z lutko. To pa škodi otrokovi samopodobi, kreativnosti in komunikaciji v skupini (Korošec, 2003).

7. LUTKA – LJUBLJENEC SKUPINE

»Saj sreča ne čaka na koncu, ni cilj. Sreča je pot iskanja« (Gobec, 2000, str. 43).

Menim, da s tem zapisom D. Gobec zelo dobro opiše lutko kot ljubljene skupine. Po mojih izkušnjah lutka namreč ni le sredstvo, s katerim si pomagamo otroke naučiti novih razsežnosti življenja, ampak je lik, s katerim otrokom omogočimo, da z veseljem, notranjo motivacijo in z lastno aktivnostjo doživljajo ponos ob tem, ko odkrijejo nekaj novega. Kadar so veseli le cilja, to veselje hitro mine. Ko se veselijo procesa in poti, pa je ta motivacija lahko tako močna, da se pravzaprav nikoli ne konča. Želja po odkrivanju novih poti jim daje ponos in zadovoljstvo, hkrati pa veliko znanja za prihodnost.

Kot ugotavlja D. Gobec, lahko lutka kot ljubljene skupine vse leto motivira otroke v želji, da ji pomagajo pri reševanju njenih problemov. Otrokom želimo kot vzgojitelji predstaviti velik del okolja, v katerem živimo; bolje kot da mu prikažemo neki del tega, je, da mu organiziramo aktivno opazovanje in reševanje problemov prek lutke. Da bi pomagali rešiti njen problem, morajo namreč otroci odgovor poiskati prek spoznavanja svojega okolja (Gobec, 2000).

Vedno pogostejši so zapisi, da vzgojitelji v vrtcu uporabljajo lutko – ljubljene skupine, ki je stalno prisotna, in opažajo njene pozitivne lastnosti. V vzgojno-izobraževalnih ustanovah imamo predpisan obvezni učni načrt (Kurikulum za vrtce), ki smo ga kot vzgojitelji dolžni izvajati. Na nas pa je, kako ga bomo otrokom predstavili. In tukaj se pokaže izjemno pomembna stran uporabe lutke – ljubljene skupine.

Lutka, njen lik in njegova zgodba čustveno, doživljajsko in miselno motivirajo otroka za aktivnost in učenje. Otrok je tako notranje motiviran. Dejavni je, se uči in je poučevan, ker ga zgodba napeljuje na detektivske radovednosti, k odrivanju nečesa novega, presenetljivega, kar v dejavnost vnaša veselje in zabavnost (Gobec, 2000).

Vzgojitelji moramo zato dejavnosti v vrtcu pripraviti tako, da se izvajajo po ustaljenih pedagoških sekvencah dejavnosti, vendar morajo biti te umeščene v sekvence zgodbe ter integrirane v nedeljivo celoto, prek katere otroci spoznavajo realen svet. Ves čas otroke vodimo po poti, tako da odgovore iščejo sami. Na način, da raznolikosti opazujejo in odkrivajo individualno ter skupaj, jih med seboj primerjajo, postavljajo hipoteze, jih soočajo, argumentirajo, izvajajo eksperimente, merijo, skicirajo, izdelujejo naprave ... iščejo praktične rešitve. S tem se otroci učijo misliti, snovati, delovati, sodelovati in sprejemati odločitve (Gobec, 2000).

Otroci lutki zaupajo, se z njo sproščeno pogovarjajo, se je želijo dotakniti in božati. V skupino prinese veliko bolj prijetno vzdušje, saj je tudi vzgojitelj pri prebivanju v skupini bolj sproščen, kar pripomore k lažjemu delu (Korošec, 2003).

Ravno zaradi sproščenosti in zaupanja v lutko je ta lahko izjemno motivacijsko sredstvo tudi za bogatenje in senzibiliziranje otrokovega čustvenega pa tudi socialnega potenciala, saj se mora otrok vživeti v junakovo situacijo in njegov način doživljanja. S tem pri otroku razvijamo predispozicije za videnja stvari z različnih

zornih kotov, kar pa je pogoj za razvoj tolerantnosti, fleksibilnosti in inovativnosti, otrokovo čustveno inteligenco in sposobnost empatije (Gobec, 2000).

Lutka – ljubljene skupine je po besedah mnogih že večkrat bistveno prispevala tudi k izboljšanju komunikacije v razredu/skupini (Korošec, 2002).

Zaradi svoje narave je torej pomembno sredstvo, ki olajša komunikacijo, zaradi katere je lahko otrok pod pritiskom. Komunikacija s simbolnim jezikom (besednim in nebesednim) je lahko izjemna rešitev za boljše sporazumevanje znotraj skupine (Korošec, 2003).

Ta znakovni (simbolni) sistem je tisti, ki ga torej lutka uporablja pri komunikaciji. Prednost je, da ga lahko pri lutki še potenciramo in poudarimo v najpomembnejših fazah. Sistem znakov je preprostejši in zato bližji otrokom predvsem v predšolskem obdobju. Nebesedni del znakovnega sistema je za otroka dolgo primaren ter osnova za izražanje in posredovanje čustev (Majaron, 2002).

8. NAČINI KOMUNIKACIJE

Komunikacija poteka s pomočjo nekega medija ali prenosnega sredstva. Za človeško komuniciranje so to besedna, nebesedna in tehnična sredstva (Korošec, 2003).

H. Korošec (2003) opisuje razlike v komunikaciji med dramskim in lutkovnim gledališčem. Največja razlika med enim in drugim je v igralcu samem. Ta pri dramski (gledališki) igri komunicira z občinstvom neposredno, čeprav brezosebno. Pri lutkovni igri pa se mora odreči svojemu jazu in vso energijo usmeriti v lutko. To lahko dobro opazimo tudi v vrtcu, v katerem se v dramski igri bolje znajdejo otroci, ki radi izpostavljajo svoj jaz in so bolj egocentrični. Plašni otroci bodo raje izbrali lutko in prek nje sporočili, kar želijo. In ravno to je razlog, da lutka otroke tako močno prevzame.

Že prej sem zapisala, da lutka postane lutka šele, ko jo oživimo. Ravno tako pa bo lutka, ki jo oživlja otrok, zares oživljena in prepričljiva šele takrat, ko bo upošteval tri ravni stilizacije: vizualno, glasovno in gibalno. To v prvi vrsti naredimo s pogledom proti lutki, drugače ta ostaja mrtva. Svojo energijo otroci usmerijo v lutko in s tem je

tudi zanje omogočena lažja komunikacija v primerjavi z običajno neposredno komunikacijo (iz oči v oči) (Majaron in Korošec, 2006).

Veliko otrok ima pri začetkih uporabe besed velike težave, saj so sramežljivi; zmotno je misliti, da mora otrok svoja sporočila ubesediti. Dovolj je, če na nebesedni način prek lutke poda neko informacijo, ki je zanj pomembna (na primer s tonom glasu). Prek lutke se bo lažje sprostil in posledično bo prek procesa igre z lutko prej ali bolj samozavestno spregovoril (Korošec, 2003).

Način komunikacije v razredu oz. skupini je odvisen tudi od oblike dela, ki jo izberemo. Poznamo tri oblike dela: skupinsko, individualno in frontalno (Korošec, 2003):

- Frontalne oblike je najmanj, kadar jo uporabimo, pa je dobro, da delo začnemo v krogu, saj tako spodbujamo komunikacijo v vseh smereh.
- Pri individualni obliki komunikacija poteka med učiteljem in učencem ali med odnosom učenca do sebe. Tudi pri lutkah je pretok energije od otroka do lutke individualna oblika, s katero se med njima vzpostavlja magična moč.
- Pri skupinski obliki pa do komunikacije pride povsem spontano med učenci. Med skupinskim delom se otroci predvsem naučijo sodelovanja, sprejemanja in spoštovanja drugih ter spodbujanja drug drugega. Vključevanje posameznika k sodelovanju pa je povsem odvisno od njegovih osebnostnih lastnosti.

Zavedati se moramo, da so načini komunikacije pri vsakem posamezniku različni. Izbrati moramo načine, ki bodo spodbujali vse otroke hkrati. Ravno to prinese tudi lutkovna dejavnost. Prek te se med vsemi partnerji izboljša komunikacija, vanjo se vključuje tudi socialno izključene otroke, razvija se socialne in komunikacijske spretnosti (Korošec, 2003).

9. LUTKA MIHA ZNAKEC (*SIGNING SAM*)

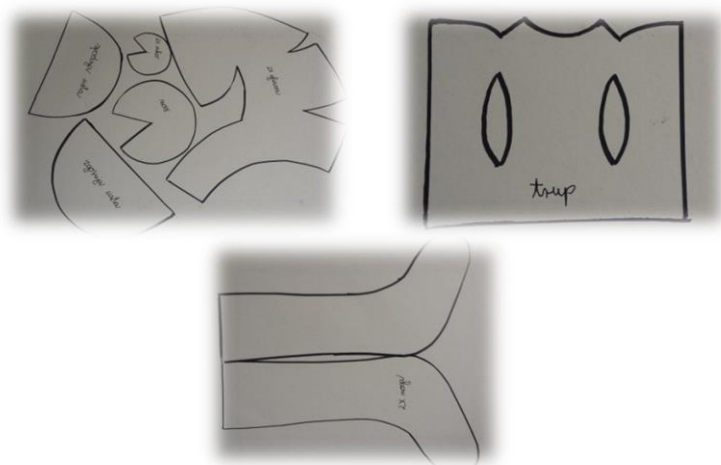
Za namen diplomskega dela sem lutko – ljubljence skupine izdelala sama. Želela sem, da je moja lutka najbolj podobna t. i. lutki *Signing Sam* (Miha Znahec). Omenjeno lutko se lahko tudi kupi, vendar sem iskala cenejšo možnost, hkrati pa sem želela izdelati lutko, ki bi vsebovala želene lastnosti.

Izjemno pomembno je, da lutke niso prevelike (rokavičke lutk), saj jih naše dlani potem izjemno težko vodijo (Varl, 1997).

Lutke, ki jih kupimo, imajo vse elemente prilagojene splošni velikosti ljudi. Najprej sem izbrala material, iz katerega bo lutka narejena. Odločila sem se za peno, ta se mi je zdela najprimernejša zaradi svoje mehko-be in lahkega oblikovanja. Odločila sem se, da bo imela moja lutka vse elemente človeka, torej glavo, trup, roke in noge. Pri tem sem originalno lutko še nadgradila in jo namesto samo kot ročno lutko naredila hkrati tudi mimično. Predvsem sem želela imeti možnost otrokom pokazati, da je pri znakovnem jeziku izjemnega pomena tudi obrazna mimika. Veliko gluhih in naglušnih oseb si pri komunikaciji namreč pomaga z branjem z ustnic – ogledovanjem. Lutka naših glasov ne more povsem oponašati, lahko pa z odpiranjem ust poudarja naše glasove ter s tem še dodatno pripomore k prepoznavanju in učenju kretenj.

Potek izdelave

1. Najprej sem na peno izrisala vse elemente, ki sem jih potrebovala, tj. glavo, trup in noge.

Slika 1: Narisani osnutki delov telesa

2. Elemente sem izrezala in jih zlepila skupaj. Ker v vrtcu običajno nimamo posebnega lepila za lepljenje pene, sem iskala alternativo. Ugotovila sem, da je lepljenje uspešno z uporabo vročega silikonskega lepila, lahko pa bi si pomagala tudi z neostikom.

Slika 2: Sestavljeni deli telesa (iz pene)

3. Trup ima po začetnem lepljenju v sebi prazen prostor. Da sem ga naredila trdnjše, sem ga napolnila še z nekaj pene in riževim mošnjičkom. S tem sem trup naredila težji, da bo lutka lahko tudi sedela. Spodnji del trupa sem zapolnila s peno in tako zavarovala vse elemente pred premikanjem.
4. Usta sem v obliki lune prilepila na karton; to sem nato izrezala po enakih merilih kot peno.

Slika 3: Pripravljena usta

5. Po končanem lepljenju je sledilo sestavljanje delov v celoto. Glavo in trup sem med seboj povezala, tako da sem iz pene oblikovala vrat. Pri tem delu sem bila najpozornejša na to, da je bila glava dobro pritrjena.

Slika 4: Telo in noge, združeni s kosom blaga

6. Trup in noge sem med seboj povezala s kosom blaga. Tako sem lutki izdelala tudi koleno in ji omogočila gibljivost nog.

Slika 5: Telo in glava, povezana z vratom iz pene

7. Sledila so usta. Pripravljena usta sem prilepila na notranjo stran pripravljene odprtine pri glavi. Zada pa sem na glavi naredila večjo odprtino za lažje upravljanje mimične lutke.
8. Sledila je koža lutke. Želela sem, da je njena koža po barvi in občutku podobna naši. Izbrala sem blago, ki je približno posnemalo našo kožo, vendar je bilo hkrati malo drugačno in edinstveno (tako sem otroke lahko spodbujala tudi k prepoznavanju drugačnosti). Kupljeno blago sem najprej po osnutku za glavo (iz prve točke) izrezala in zašila po enakem postopku lepljenja. Pripravljeno kožo sem oblekla čez glavo lutke. Zašila sem tudi rokavičke. Te so zašite po velikosti mojih rok, združijo pa se s telesom lutke. Tako sem si olajšala oblačenje kože. To sem na lutko samo oblekla in preventivno (ob robovih) prilepila z vročim lepilom.
9. Oblekla sem tudi noge, čeprav teh pozneje zaradi oblačil niti ne opazimo.
10. Sledile so podrobnosti, ki lutki dajejo osebnost:
 - Kot pravi B. Varl (1997), je zelo zanimiv element obraza pri lutki nos. Tega sem prav tako naredila iz pene (točka 1). Nos je nekoliko večji od običajnih, saj sem ponovno želela doseči drugačnost, ta pa je na lutki pravzaprav delovala zelo prikupno. Prav tako sem nos oblekla v blago kožne barve in ga pritrdila na obraz lutke.
 - Oči so tisti del lutke, s katerimi komunicira. Velikost, oblika in lega oči lutki določajo starost, značaj in razpoloženje (Varl, 1997).
 - Izbrala sem oči, ki so na videz zelo podobne našim. Da sem jih dobila, sem najprej izbrala igračo, ki je bila v izjemno slabem stanju. Od nje sem vzela oči in jih pritrdila na nov obraz. Te so temne barve, saj – kot zapiše tudi B. Varl – svetle oči delujejo slepo (Varl, 1997).
 - Ušesa so element, ki ga lutki lahko dodamo ali pa tudi ne (Varl, 1997).
 - Sama sem se določila, da lutki naredim prav posebno štrleča ušesa in tako poskrbim, da bo delovala navihano. Ušesa sem izdelala po navodilu iz prve točke in jih oblekla z blagom kožne barve, ki sem ga uporabila za kožo.
 - Najbolj živo naredijo lutko njeni lasje (Varl, 1997).

- Ker sem želela, da lutka hkrati nosi tudi nekaj mojih značilnosti, sem ji izdelala lasuljo. To sem izdelala po navodilu spodaj. Za barvo las sem izbrala rdečo. To barvo sem izbrala, zato ker sem imela včasih tudi sama rdečo barvo las in se mi je zaradi njene intenzivnosti ponovno zdela izjemno zanimiv del spoznavanja drugačnosti (otroci nimajo rdečih las, saj je ta barva popolnoma nenaravna in jo dosežemo le z barvanjem). Pripravljeno lasuljo sem pritrdila na glavo in lase lutki še uredila. Najprej sem jih spela v figi.

Slika 7: Navodila za izdelavo lasulje

- Na koncu sem lutko še »našemila«. Najprej sem ji narisala obrvi, ki so bile zelo preproste in povsem nevpadljive, saj nisem želela, da prevzamejo vso pozornost. Za rdeča lička sem nanjo nanesla nekaj rožnatega ličila.
- Za dokončanje ust sem na notranjo (zgornjo in spodnjo) stran prilepila rdeč filc in tako dosegla podobnost z našimi usti. Zobe in jezik sem namenoma izpustila, da ponovno dosežem skrivnostnost lutke in njeno drugačnost od otrok.

11. Sledilo je oblačenje in še najpomembnejše, tj. izbira njenega imena. Za oblačilo sem izbrala svoj pajac iz džinsa, ki sem ga nosila kot deklica. Zaradi svoje odprtosti v zgornjem delu mi je ta dopuščal neomejen dostop do rokavičk, hkrati pa je zanimiv in spet izjemno prikupen. Pod njega sem lutki

oblekla žabice. Te so poleg vizualnega in estetskega učinka dosegle tudi večjo zaščito med povezavo trupa in nog. Na stopala sem ji nato dala tudi nogavičke, ki sem jih namenoma izbrala namesto copat (ki jih otroci v vrtcu običajno nosijo).

Izbrala sem njeno ime. Postala je Lili. Želela sem, da je ime kratko in lahko zapomnljivo ter hkrati zabavno. Skupaj z imenom in s celotno podobo je nastala izjemno prikupna, zabavna, nagajiva in zelo inteligentna ročno-mimična lutka, s katero sem bila pripravljena, da navdušim otroke v vrtcu. Že takoj na začetku mi je prišepnila, da je neučakana in da želi spoznati svojo novo skupino v vrtcu.

Slika 8: Končana lutka Lili

LILIJINE ZNAČILNOSTI

Zunanje značilnosti:

- višina: 65 cm,
- teža: 1,5 kg,
- barva kože: bež,
- barva las: rdeča,
- barva oči: rjava,

- štrleča ušesa,
- velik nos (večji od povprečja).

Njene osebnostne lastnosti:

- živahna,
- zabavna,
- radovedna,
- obožuje lubenice,
- stara je tri leta,
- od vseh igral ima najraje gugalnico,
- je zelo tiha oseba,
- nekonfliktna,
- zelo rada priskoči na pomoč,
- dobro pozna bonton in ga tudi uporablja.

10. ZNAKOVNI JEZIK

Znakovni jezik je jezik za gluhe in naglušne. Temelji na uporabi rok, mimike obraza, oči in ustnic ter na gibanju telesa. Znakovni jezik je za gluhe jezik sporazumevanja. V njem se lahko izražajo, poleg tega pa jim ta način sporazumevanja omogoča njihov optimalni razvoj (Ribičič et al., 2012).

Vsak izmed nas dnevno uporablja znakovni jezik, vendar se tega niti ne zaveda. S tem ko odkimavamo ali skomignemo z rameni, izražamo neki pomen ali sporočilo (Podboršek in Krajnc, 2012).

Zaradi uporabe kretenj, mimike obraza in gibanja telesa znakovni jezik spada k nebesedni komunikaciji.

10.1. PRVINE ZNAKOVNEGA JEZIKA

Prvine znakovnega jezika so njegova sestava.

Med najosnovnejšo spadajo kretnje. Izvajajo se s premikom rok in prstov na roki v točno določenem prostoru. Kretanja je sestavljena iz gibalnih prvin: oblika roke, gibanje, orientacija in lokacija (Podboršek in Krajnc, 2012).

Druga prvina sta prostor in način kretanja. Pomembno je, da se zavedamo prostora, v katerem naj bi kretnje izvajali. Izvajamo jih blizu glave, obraza in vratu, kjer je opazovanje lažje. Kadar kretamo večji skupini, morajo biti naše kretnje večje in obsežnejše (Podboršek in Krajnc, 2012).

Zadnjo prvino predstavljata tudi mimika in drža telesa. Kadar se sporazumevamo, mimiko ves čas spontano uporabljamo. Kadar kretamo, je njeno izražanje še pomembnejše, zato je dobro, če je zelo izrazito. Tudi drža telesa nam lahko veliko pove o čustvih in občutkih, zato jo moramo pri njihovem opisovanju čim večkrat uporabiti (Podboršek in Krajnc, 2012). Poleg prvin pa poznamo tudi spremljajoče prvine znakovnega jezika. To sta prstna abeceda in ogledovanje (branje ali odčitavanje z ustnic). Pri prstni abecedi se večkrat uporablja enoročna abeceda, saj je bolj praktična.

10.2. *BABY SIGN LANGUAGE* (JEZIK ZA DOJENČKE IN MALČKE)

Znakovno sporazumevanje z dojenčki ni novo spoznanje. Garcia (2000) je pri svojem delu opazil, kako neverjetno dobro se razumejo gluhi starši s svojimi otroki, še preden ti razvijejo govor. Začel je raziskovati detajle in uporabljati svoje sinove pri ugotavljanju napredka pri njihovih govornih sposobnostih. Tako je ustvaril prilagojene kretnje znakovnega jezika, ki jih je uporabljal pri malčkih.

Otroški psihologi so ugotovili, da dojenčki razumejo šest osnovnih konceptov, ki jih lahko uporabljajo zgodaj v komunikaciji (Garcia, 2000, str. 31):

1. imenovanje stvari (mleko, pes, knjiga),
2. imenovanje nekoga (mama),

3. najti nekaj (kje je copat),
4. nekaj izgine (ni igrače, ni hrane),
5. prositi za še (več mleka, še enkrat se skrij),
6. nekaj posedovati (moj medved, tvoja nogavica).

Z znakovnim jezikom lahko začnemo poučevati dojenčke že med 7. in 10. mesecem. Do takrat že razvijejo dovolj spomina, da usvojijo znakovne znake (kretnje) za poznejšo pomoč (Garcia, 2000).

Pomembno je, da učenje otroku naredimo zanimivo in zabavno. Odstraniti moramo vse neprimerne in ovirajoče zvoke. Zelo dobro je, če otroke učimo ena na ena ali v manjših skupinah. S tem dosežemo večjo koncentracijo (Murray, 2007).

Naš cilj je, da otrok ponovi znak, ki ga kažemo. Tako lahko občasno z oblikovanjem njegovih rok v znak pomagamo otroku, da to tudi izvede (Garcia, 2000).

Znakovni jezik pripomore predvsem k boljši komunikaciji in boljšemu razvoju govora pri dojenčkih, lahko pa ga zelo dobro izkoristimo tudi pri starejših otrocih (3–6 let). Otrokom je, čeprav je govor že razvit, velikokrat težko povedati nekaj, kar od njega želimo slišati. V tem primeru je koristno, če otrok pozna nekaj osnovnih znakov. Tako nam namesto besed pokaže znake. Primer: otrok se obnaša drugače kot običajno. Ko ga vprašamo, kaj je narobe, nam bo težko povedal, da je žalosten ali da ga je strah. Lažje pa pokaže znak, ki nam pove, da ga je strah oz. da je žalosten (Garcia, 2000).

Poleg pomoči pri izražanju čustev in občutij pri starejših predšolskih otrocih pa hkrati z učenjem kretenj otroke navajamo na prednosti znakovnega jezika; s tem pri njih spodbujamo spoštovanje do novega jezika in drugačnosti (Murray, 2007).

Da otroka kretenj naučimo na prijetnejši in zabavnejši način, je pomembno, da učenje vključimo v igro. Dober način, da učenje naredimo zanimivejše, je lutka.

V priročniku *Znakovno sporazumevanje z dojenčki in malčki* (Ribičič et al., 2012) so naštet številni pripomočki za učenje znakovnega jezika pri malčkih (v predšolskem obdobju): plišasti liki, pokrivala, CD-ji s posnetki otroških ljudskih in priljubljenih pesmi, izročki, pobarvanke, slikanice in lutka *Signing Sam* oz. Miha Znahec (lutka s poudarjenimi rokami).

Na Gimnaziji in srednji šoli Rudolfa Maistra Kamnik je učenje znakovnega jezika predmet (znakovno sporazumevanje z malčki), pri katerem se učenci učijo osnov znakovnega sporazumevanja z malčki, metod učenja, načinov vključevanja znakovnega jezika v kurikulum vrtca in sodelovanja s starši na področju znakovnega sporazumevanja.

Eden izmed načinov učenja znakovnega jezika pri malčkih je tudi uporaba lutke (*Signing Sam*) Miha Znahec. Gre za lutko, ki ima namesto rok rokavičke. Tako lahko uporabljamo svoje roke za prikazovanje kretenj in znakov (dostopno na http://www.gssrm.si/wordpress/wp-content/uploads/2015/11/NOZ2_VZG_2015-2016.pdf, datum dostopa: 13. 11. 2015).

10.3. DESET NASVETOV ZA UČENJE ZNAKOVNEGA JEZIKA

1. Učenje naj bo zabavno.
2. Ob uporabi znakov moramo biti v otrokovem vidnem polju.
3. Besede moramo vedno izgovarjati.
4. Kazati moramo na predmete in dejavnosti.
5. Uporabljati moramo ustrezne znake.
6. Uporabljati moramo obrazno mimiko.
7. Vedno uporabljajmo pravilne znake.
8. Utrjevanje kretenj je ključno.
9. Na znake se moramo odzivati.
10. Biti moramo potrpežljivi.

Nasveti veljajo za vse starosti predšolskih otrok, vendar pa jih dojenčki začnejo uporabljati nekje med 10. in 13. mesecem (Garcia, 2000).

10.4. ŠEST STOPENJ ZNAKOVNEGA SPORAZUMEVANJA Z DOJENČKI IN MALČKI

Kot vodilo je zelo dobro, da vsak izvajalec (predvsem izvajalec v vzgojno-izobraževalni ustanovi) dobro pozna in upošteva šest stopenj znakovnega jezika. S tem vemo, kaj od otrok lahko pričakujemo.

1. Zabava

Ob začetku uporabe znakovnega jezika bo otrok morda mislil, da se z njim šalimo. Ne bo razumel njegovega namena. Sporazumevanje z otrokom naj bo zato zabavno dejanje, ki pri njem pridobi pozornost.

2. Potrditev/Razumevanje

Otrok počasi začenja razumeti pomen znakov. Videl bo, da vsakič, ko pokažemo mleko, zraven pokažemo tudi znak zanj. Malček že počasi razumeva znake.

3. Poskušanje in posnemanje

Otrok na tej stopnji spoznava svoje roke in lahko že posnema naše znake, vendar se tega še ne zaveda.

4. Prvi znak

Otrok lahko pokaže svoj prvi znak, ki je prvi, ki ste mu ga pokazali, ali pa tisti, ki je zanj najzanimivejši. Sprva jih uporablja občasno in velikokrat napačno. En znak bo uporabljal za vse, kar želi povedati.

5. Širjenje znakovnega besednjaka

Otrok pogosteje uporablja znake, ki smo mu jih pokazali. Pogosteje bo gledal predmet in čakal, da mu pokažemo znak zanj. Ta faza lahko traja kar nekaj časa.

6. Znakovni »Eureka, našel sem«

Vse se nenadoma postavi na pravo mesto. Otrok pozna in kaže že veliko znakov ter se želi naučiti novih. Zapomni si jih lahko, če jih je videl samo enkrat (Garcia, 2000).

Te stopnje se seveda navezujejo predvsem na dojenčke in malčke od rojstva naprej. Enake stopnje lahko uporabljamo tudi pri starejših otrocih, vendar pri tem upoštevamo starostni napredek. Pri treh letih torej otrok že govori in se svojega gibanja zaveda. Vsakič, ko otroku znakovno sporazumevanje predstavimo na novo, je pričakovati, da mu bo najprej smešno in zabavno, kar pomeni, da smo pridobili njegovo pozornost.

Obstajata dva glavna pristopa k učenju znakovnega sporazumevanja. Pri nas bolj podpiramo sistem z uporabo standardiziranih znakov, ki ga je prvi uvedel ameriški raziskovalec Garcia. Ta pristop ima številne prednosti, predvsem pa si je njegove znake lažje zapomniti. Tako se pri nas lahko uporabljajo tudi v vrtcih in drugih izobraževalnih ustanovah.

11. POJEM DRUGAČNOSTI

V časih migrantske krize in priseljevanja je pojem drugačnost ena izmed aktualnejših tem, ki se vsekakor dotakne tudi otrok. Vrtec je eno izmed primarnih okolij, ki otroku lahko omogočijo pozitivno izkušnjo o drugačnosti in njeno sprejemanje.

Drugačnost je v SSKJ opisana kot lastnost, značilnost drugega.

Vsi se med seboj razlikujemo, predvsem po zunanjih značilnosti, vrednotah, navadah in prepričanjih.

Velikokrat, ko omenimo drugačne otroke, večina pomisli na otroke s posebnimi potrebami. Pri tem se ne zavedajo, da kljub svoji drugačnosti niso edini. Drugačni otroci so tisti, ki se od večine drugih otrok razlikujejo po določenih lastnostih. Za te se uporablja izraz drugačen otrok, ki ima zaradi svoje drugačnosti tudi prilagojen vzgojno-izobraževalni program (Žagar, 2012).

Drugačnost pa lahko vidimo tudi kot samo razlike med nami. Nekdo ima zelene oči, rjavo barvo kože, skodrane lase, rad je lubenico, ne mara čokolade ... in zaradi vseh lastnosti smo si med seboj drugačni.

11.1. DRUGAČNOST MED SOVRSTNIKI

Od osnovne šole si vsako leto znova zaradi globokega sporočila v svoj rokovnik zapišem poved: »Največji čar življenja je drugačnost« (neznan avtor).

Vanjo tudi močno verjamem. Vsak dan se v vrtcu srečujem z otroki, ki so (seveda nenamerno) nestrpni do drugačnih. Primera: »Karin, ali veš da je danes Anja (ime je izmišljeno) v tej vročini prišla v vrtec z jopico?«, »Komaj čakam, da grem v šolo, da mi Špele (deklica s posebnimi potrebami) ne bo več treba gledati, ker tako čudno govori.«

Prvi primer je očitno bolj posreden način kazanja nestrpnosti do drugačnosti. Deklica, ki je pri svojem govoru uporabila zajedljiv način govora, je bila očitno prepričana, da je uporaba jopice ob jutranjem prihodu huda napaka. Ni pomislila na to, da deklico večkrat rado zebe in da si je pred prihodom zato raje oblekla jopico.

Pri drugem primeru je, priznam, prizadelo tudi mene. Ko sem bila v neposrednem stiku z obema deklicama ob tem pogovoru, me je ob dekličinem odzivu presenetila kruta misel, ki je ob vsem trudu vzgojiteljice, ki poudarja strpnost do drugačnosti, nisem pričakovala.

Sama se zato vsakič znova spomnim na »svojo« poved in otrokom priložnostno razložim o svetu, v katerem bi bili vsi enaki. Trudim se, da bi razumeli, da drugačnost ni le negativno dejstvo o nekom. Drugačnost je lahko koristna. Kadar nekdo nečesa ne zmore ali nima, je pri njem vedno nekaj, kar lahko naredi in kar ima.

Že v predšolskem obdobju je zato dobro, če drugačnost predstavimo kot nekaj zanimivega. Kot vse drugo moramo tudi drugačnost predstaviti na zanimiv način (Palomares, 2001).

Ker je odziv na temo drugačnosti zelo raznolik, je pomembno, da kakršne koli težave (sovrastvo, nestrpnost in grožnje) hitro opazimo in se z njimi na ustrezen način tudi spoprimemo (Palomares, 2001).

Otroke moramo s to temo seznanjati od rojstva, v vsakodnevnem življenju in ob načrtovanih dejavnostih.

Najpogostejši način seznanja drugačnosti so slikanice in knjige, ki na podlagi različnih tematik prikažejo drugačnost ter razlike na prijeten in zanimiv način. Uporabimo lahko tudi lutko, zanimive socialne igre, pogovor ob slikah ...

Pomembno je, da otrokom že v predšolskem obdobju individualne razlike prikažemo kot nekaj naravnega, pozitivnega, kar lahko dosežemo predvsem z zaporedjem dejavnosti, ki so vsebinsko povezane in ki otroku omogočijo dovolj izkušenj, da spoznajo različnost med njimi in drugimi ljudmi. S tem jim omogočimo oblikovanje pozitivnega odnosa do drugačnosti (Turnšek, 2013).

Zato sem se odločila, da preizkusim tudi temo drugačnosti ter da jo aktivneje vključim v skupino in otroke seznanjam s strpnostjo do drugačnih.

11.2. DRUGAČNOST V KURIKULUMU ZA VRTCE

V Kurikulu za vrtce (1999) je spoznavanje drugačnosti opredeljeno s področjem družbe.

Pod poglavjem družba je zapisano, da morajo otroci v vrtcu pridobiti konkretne izkušnje za upoštevanje otroka kot individuuma in spoštovanja zasebnosti. Hkrati pa mora delo omogočiti občutek varnosti in socialne pripadnosti, ki temelji na enakosti in nediskriminiranosti.

Vključevanje v širše okolje vključuje tudi kulturo, v kateri živimo. Otroke je treba že zgodaj seznanjati z drugimi kulturami in s civilizacijami, kar nudi osnovo za vzgajanje medsebojne strpnosti in spoštovanja drugačnosti.

Globalni cilji drugačnosti, opredeljeni v Kurikulu za vrtce (1999), so:

- spoznavanje samega sebe in drugih ljudi,
- spoznavanje razlik med življenjskimi navadami naše kulture in drugih kultur ter med različnimi družbenimi skupinami,
- spodbujanje občutljivosti za etično dimenzijo različnosti,
- doživljanje vrtca kot okolja, v katerem so enake možnosti za vključevanje v dejavnosti in vsakdanje življenje ne glede na spol, telesno in duševno konstitucijo, nacionalno pripadnost, kulturno poreklo, veroizpoved itn.,

- spoznavanje ožjega in širšega družbenega ter kulturnega okolja pa tudi spoznavanje medkulturnih in drugih razlik,
- možnost seznanjanja z raznimi kulturami in tradicijami.

Vloga odraslih pri vključevanju družbe (termina drugačnosti) ob prebivanju v vrtcu:

- Odrasel mora poskrbeti, da otroci doživljali vrtčevsko okolje, v katerem imajo vsi enake možnosti za vključevanje v dejavnosti.
- Otroke seznanja s seksizmom in z rasizmom ter ne dopušča pripomb, nagovarjanj in dejanj, ki ljudi stereotipizirajo. Izogiba se primerjavam med otroci in seksistični rabi jezika.
- Vrtec se ne more izolirati od okolja, prav tako pa ne sme s svojimi dejavnostmi prenašati v vrtce tistih razlik, ki bi spodbujale občutek neenakopravnosti.
- Odrasli mora organizirati kotičke, ki otroke seznanjajo z drugačnostjo ter razlikami med ljudmi in medkulturnimi razlikami (Kurikulum za vrtce, 1999).

EMPIRIČNI DEL

1. Opredelitev problema

V diplomskem delu želim združiti lutko, drugačnost in seznanjanje otrok z znakovnim jezikom ter pripraviti dejavnosti, ki bodo vse to združevale.

Lutka je zame izjemno pomemben način ustvarjanja zaupnega in sproščenega okolja v skupini. Njeno uporabo želim nadgraditi in jo vključiti tudi pri učenju znakovnega jezika. Lutka – ljubljene skupine po mnenju veliko ljudi pozitivno vpliva na razvoj številnih področjih pri otrokovem razvoju, hkrati pa tudi znakovni jezik otroke spodbuja predvsem pri nebesedni komunikaciji. Ker je znak otrokov prvi govor, se prek njega tudi lažje izraža. Znakovni jezik je bil v osnovi razvit kot način komunikacije gluhih in naglušnih, in ker gre za skupino »drugačnih« oseb, je to lahko tudi tema, s katero se v vrtcu lahko srečamo, tudi za tematiko drugačnosti in razlik med nami.

2. Cilji

- Raziskati vlogo lutke pri sprejemanju drugačnosti.
- Ugotoviti, kako lutka otrokom predstavi skupino gluhih in naglušnih.
- Otrokom ponuditi materiale, s katerimi izdelajo lutko za kretanje.
- Ugotoviti, kako lutka pomaga pri učenju znakovnega jezika.
- Ugotoviti, kako se lutka vključuje v vsakodnevne načrtovane dejavnosti.

3. Raziskovalna vprašanja

Skladno s postavljenimi cilji opredeljujem naslednja raziskovalna vprašanja:

- Kakšno vlogo ima lutka pri spoznavanju otrok z drugačnostjo?
- Kako lutka otrokom predstavi skupino gluhih in naglušnih?
- Kako se otroci odzovejo na skupno oblikovanje ljubljene skupine?
- Na katere načine lutka pomaga pri učenju znakovnega jezika v vrtcu?
- Kako otroci vključujejo lutko v vsakodnevne načrtovane dejavnosti?

4. Metoda raziskovanja

– Metoda dela

Projekt je potekal šest zaporednih tednov v skupini otrok, starih 3–4 let. V skupini je bilo 8 dečkov in 10 deklic. Projekt sem opravljala v Vrtcu Domžale, Enoti Racman. Uporabila sem deskriptivno metodo empiričnega raziskovanja in metodo praktičnega dela. Podatke sem zbirala z načrtnim in s priložnostnim opazovanjem, sprotnim beleženjem, posnetki in fotografijami. Vsako dejavnost sem sproti evalvirala in na tej podlagi načrtovala nadaljnje dejavnosti. Na koncu je sledilo analiziranje podatkov s postopki kvalitativne analize.

– Vzorec raziskovanja

Raziskovanje je temeljilo na prihodu lutke Lili v skupino. Ta je v skupino prišla kot »ena izmed njih«. Lutko sem ves čas animirala sama. Tematski sklop (priloga 1) sem skupaj z vzgojiteljico v grobem načrtovala (predvsem zaradi dejavnosti, ki so bile načrtovane v letnem delovnem načrtu). Zadala sem si štiri glavne dejavnosti, vse druge dejavnosti pa sem načrtovala glede na opazovanje otrok in sprotno evalvacijo. Na podlagi evalvacij in idej otrok sem načrtovala dejavnosti in napisala nadaljnje priprave. V raziskavi sem torej uporabila tehniko opazovanja otrok. Otroci so se z lutko Lili igrali in z njo sodelovali. Vse dejavnosti sem sproti dokumentirala s slikami in z videoposnetki (za pomoč sem prosila tudi vzgojiteljici).

– Postopek raziskovanja

Raziskovanje sem izvedla v šestih zaporednih tednih. V to obdobje sem vštela tudi začetno načrtovanje in končne evalvacije skupaj z vzgojiteljicama skupine. V skupini sem bila prisotna vsak dan. Pred vsakim tednom sem pripravila osnovni problem (dejavnost), iz katerega sva z vzgojiteljico sproti oblikovali tedenske in dnevne priprave. Celotni tematski sklop je temeljil na sodelovanju z lutko Lili, ki je otrokom predstavila skupino gluhih in naglušnih oseb ter znakovni jezik, vse skupaj pa sem smiselno vključila v dejavnosti s kurikularnih področij z glavnim ciljem doživljanja

vrta kot okolja, v katerem so enake možnosti za vključevanje v dejavnosti in vsakdanje življenje glede na spol, telesno in duševno konstitucijo, nacionalno pripadnost, kulturno poreklo, veroizpoved itn. Osredinili sva se na aktivno sodelovanje otrok, ki bodo ustvarjali potek dejavnosti.

Prva glavna dejavnost

Že pred prihodom je vzgojiteljica otrokom povedala, da k njim prihaja nov prijatelj. Pokazala jim je tudi sliko in jim povedala, da pride lutka Lili. Prvi dan je lutka Lili v skupino vstopila ob jutranjem krogu. Ker je bil to njen prvi dan, jo je bilo prihoda v vrtec zelo strah. Vzgojiteljica jo je toplo sprejela in jo povabila v jutranji krog. Vse dejavnosti, ki so sledile v prvem tednu, so se nanašale na medsebojno spoznavanje lutke Lili, otrok in vzgojiteljic. Lili je morala najprej spoznati otroke in dnevno rutino v vrtcu. Vključevala se je v načrtovane dejavnosti, tj. socialne igre, petje pesmi, branje pravljic, gibalne urice, risanje, igre po želji otrok, in preostalo dnevno rutino (zajtrk, malica, kosilo ...).

Druga glavna dejavnost

V tem tednu je lutka Lili otrokom povedala, da si tudi njeni prijatelji (ki jih ima zunaj vrta) želijo naučiti pesem, ki jo znajo oni. Predlagala jim je, da se s kamero posnamejo. Ta posnetek je Lili pokazala svojim prijateljem. Ko se je naslednji dan vrnila v vrtec, je otrokom povedala, da je popolnoma pozabila, da njeni prijatelji ne slišijo. Predvajala jim je posnetek, ki je brez glasu (da otroci dobijo izkušnjo, kako je, če nič ne slišiš). Vzgojiteljica je otrokom predstavila problem in jih vprašala po tem, kako bi lahko Lilijinim prijateljem na drugačen način predstavili našo pesem. Vse dejavnosti smo načrtovale glede na odzive otrok s poudarkom na naših čutilih (sluh) ter na skupino gluhih in naglušnih oseb.

Tretja glavna dejavnost

V tretjem tednu sem več poudarka dala drugačnosti. Skupaj smo opazovali podobnosti in razlike med otroki in lutko Lili. Ko smo spoznali vse lastnosti, je vzgojiteljica otroke vprašala, kakšno lutko bi oni želeli izdelati. Z vprašanji jih je vodila k temu, da bomo skupaj izdelali lutko (po vzoru lutke Lili), njihovega novega ljubljence skupine. Vse druge dejavnosti sva načrtovali glede na odzive otrok.

Četrta glavna dejavnost

V zadnjem tednu je lutka Lili praznovala rojstni dan. Z njenimi prijatelji rojstni dan praznujejo tako, da skupaj izdelajo torto. Otrokom smo ponudili nestrukturiran material za izdelavo torte. Vse druge dejavnosti v tednu sem načrtovala glede na odzive otrok. Osredinila sem se predvsem na to, da so imeli otroci ponovno izkusiti drugačnost tudi v dejanjih (drugačno praznovanje, kot so ga navajeni).

Rezultate opazovanja otrok pri načrtovanih dejavnostih in prosti igri sem kvalitativno obdelala ter jih ustrezno interpretirala.

5. Priprave načrtovanih dejavnosti in analize izvajanja

V načrtovanih pripravah ni vključenega metodičnega postopka, saj sem želela, da dejavnosti potekajo z odzivi otrok in lutko Lili.

Pred začetkom izvajanja dejavnosti sem starše pisno obvestila o svoji mesečni prisotnosti v skupini ter jih prosila za dovoljenje o objavi fotografij in videoposnetkov za namen diplomskega dela (priloga 2 in priloga 3).

Pri načrtovanju sem upoštevala Kurikulum za vrtce in lutko Lili; znakovni jezik in drugačnost sem povezovala tudi z drugimi področji. Skupaj z vzgojiteljico in njeno pomočnico smo pred začetkom naredile tudi mesečni tematski sklop, v katerem smo upoštevale letni delovni načrt in vse projekte, ki jih izvajajo znotraj skupine (priloga 3).

Priprave so dnevne in vključujejo tudi dnevne analize. Na koncu sledijo analiza celotnih načrtovanih dejavnosti in odgovori na raziskovalna vprašanja z analizo.

5.1. PRVI TEDEN

1. dan: Spoznavanje lutke Lili

Podatki o pripravi

Tema: spoznavanje lutke Lili

Čas priprave: torek, 3. 5. 2016

Izhodišče: prihod lutke Lili v skupino

Cilji

Področje: družba

- Otrok spozna samega sebe in druge.
 - Otrok ima možnost razvijati sposobnost uživanja v prijateljskih odnosih z otroki.
 - Z lutko ustvariti pozitivno in zabavno vzdušje v skupini.
-

Dejavnosti

- Jutranji krog (lutka Lili se predstavi).
 - Socialna igra pajkova mreža.
 - Socialna igra kdo se skriva.
 - Prosta igra po skupinah (vključevanje lutke Lili v dejavnosti).
 - Prebivanje na igrišču ali v atriju (v ustreznem vremenu).
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Rjuha,
- lutka Lili,

- slike,
- vrvica.

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- pripravi sredstva za igri pajkova mreža in kdo se skriva,
- otrokom omogoči igre po njihovih željah,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje v skupini,
- otroke usmerja in spodbuja.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- pomaga pri pripravi sredstva in prostora,
- otroke usmerja in spodbuja,
- skrbi za varno in prijetno vzdušje v skupini.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- snema otroke,
- odigra igro z lutkami,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Slika 9: Spoznavna igra – pajkova mreža

Preden je v igralnico vstopila lutka Lili, je potrkala na vrata. Vrata sem odprla jaz in otroke pozdravila. Povedala sem jim, da je Lili malo prestrašena. Stala sem pri vratih in jo nekajkrat poklicala. Otroci so me pozorno opazovali; bili so polni pričakovanj. Eden izmed fantkov, ki je drugače izjemno tih, jo je poklical in rekel, da so oni Račke (ime njihove

skupine). Lili je nato le vstopila v igralnico in se jim pridružila v jutranjem krogu. Vzgojiteljica Anja je predlagala, da se pozdravimo. Pozdravljali smo svojega sosedo in ga pobožali za roko.

Ko je prišla na vrsto Lili, je pozdravila svojega sosedo in ga vprašala po imenu (saj jih še ne pozna). Nato se je predstavila. Otroci so jo z zanimanjem poslušali. Opazila sem, da so jo ves čas zelo natančno in pozorno opazovali. Opazovali so njene gibe, premikanje njenih ust in kazanje z rokami. Ko je povedala svoje ime, je zraven tudi kazala znake (enoročno abecedo). Videti je bilo, da otroci še niso povsem verjeli, da je lutka resnično čisto prava. Sledili sta dve spoznavni in socialni igri. Otrokom je bila najbolj všeč igra kdo se skriva, predvsem kadar so

Slika 10: Spoznavna igra: Kdo se skriva?

bili lahko oni pod odejo in ko je bila pod odejo Lili. Ker je smisel igre tudi spomin in koliko podrobnosti smo si o osebi zapomnili, je vzgojiteljica Anja vsakič otroke vprašala nekaj o njegovih zunanjih značilnostih. Pri Lili jih je vprašala, kakšen nos ima in kakšna je njena barva las. Zanimivo je, da so si vsi zapomnili, da je njena barva las rdeča, medtem ko niso dali poudarka na to, da ima Lili velik nos. To je Lili sicer izpostavila ob tem, ko se je opisovala. Pri prosti igri so otroci neverjetno hitro želeli z Lili sodelovati. Čisto vsi razen enega izmed dečkov so želeli pokazati svoje najljubše igrače. Z vsako minuto so ji bolj zaupali in se z njo bolj pogovarjali. Zanimivo je bilo, da so me velikokrat vprašali, kako lahko ona sploh govori. Razložila sem jim, da ima tudi ona usta in jezik – tako kot mi. Vsi otroci so opazili, da Lili nosi nogavičke in ne copat, ter sklenili, da ji bodo našli copate, ki jih bo lahko nosila v vrtcu. Predlagali so ji, da naj s seboj prinese tudi kakšno jopico, da je ne bo zeblo, ko se bo družila z njimi na igrišču. Lili je danes domov odšla pred kosilom, saj je bil to le njen prvi dan v vrtcu.

Po prvem dnevu so otroci največ pozornosti (pričakovano) dali njenim kretnjam. Na njeno drugačnost se nihče ni odzval.

2. dan: Učenje nove pesmi Klobuček (J. Bitenc)

Podatki o pripravi

Tema: učenje pesmi Klobuček (J. Bitenc)

Čas priprave: sredo, 4. 5. 2016

Izhodišče: lutka Lili poda predlog za novo pesem

Cilji

Področje: glasba

- Otroci se seznani z novo pesmijo.
 - Poustvarjalno spremlja pesem z ritmičnimi glasbili (palčke, bobni, ropotulja).
 - Sproščeno izvaja naravne oblike gibanja.
-

Dejavnosti

- Jutranji krog (vsi se predstavimo).
 - Učenje nove pesmi Takšnega klobučka.
 - Poustvarjalno spremljanje pesmi z ritmičnimi glasbili.
 - Otroci izvajajo naravne oblike gibanja na poligonu v atriju.
 - Prosta igra po skupinah (vključevanje lutke Lili v dejavnosti).
 - Prebivanje na igrišču ali v atriju (v ustreznem vremenu).
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Flauta,
- notni zapis pesmi,
- pripomočki za poligon,

- glasbila,
- lutka Lili.

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- pripravi sredstva za spoznavanje in poustvarjalno spremljanje pesmi,
- otrokom omogoči igre po njihovih željah,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje v skupini,
- otroke usmerja in spodbuja.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- pomaga pri pripravi sredstva in prostora,
- pripravi elemente za postavitev poligona,
- otroke usmerja in spodbuja,
- skrbi za varno in prijetno vzdušje v skupini.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Slika 11: Spremljanje pesmi z glasbili (Lili drži triangel)

Prejšnji dan je Lili otroke vprašala, kaj bi jo radi naučili naslednji dan. Ena izmed deklic je rekla, da ji bodo pokazali, kako pojejo. V tematskem načrtu smo predvidele tudi učenje pesmi Takšnega klobučka. Prisotni so bili vsi otroci, zato se je vzgojiteljica odločila in jih razdelila v dve skupini. Pri prvi so premagovali poligon, pri drugi pa so se učili novo pesem Takšnega klobučka. Pri spoznavanju otrok z novo pesmijo sva z

vzgojiteljico upoštevali postopek učenja nove pesmi. Najbolj me je presenetilo, kako hitro so se naučili besedilo in melodijo. Zanimivo je bilo, da so ves čas zraven nekaj kazali. Pri klobučku so se (skoraj) vsi prijeli za glavo, pri besedni zvezi »ni nikjer« so zmajevali z glavo. S tem sem dobila iztočnico za nadgradnjo učenja pesmi tudi z znakovnim jezikom. Otroci so med učenjem začeli držati Lili v naročju. Ker sem želela, da otroci še vidijo, kako z lutko rokujem jaz, je Lili otrokom povedala, da jo je še malo strah in da želi ostati pri meni. Ko je med učenjem otrokom padla zbranost, je Lili pokazala svoj klobuk, ki ga je prinesla od doma. Igrali so se igro krog hitrega klobuka. Tega nismo načrtovale v pripravi. Otroci so se ob igri zelo zabavali. Zanimivo in smešno jim je bilo, ko so se opazovali s klobukom. Z vzgojiteljico sva se dogovorili in v prihodnjih dneh bomo otrokom

Slika 12: Lili je otrokom pokazala svoj klobuk

pripravile kotiček s klobuki. Po koncu učenja pesmi smo poustvarjali. Vzgojiteljica Anja je vsakič znova določila, kdo bo igral na glasbilo. Zanimivo je bilo, da so se najprej vsi zagreblili za igranje na triangel. Ko je Anja triangel dala v roke Lili, si nihče izmed otrok ni želel, da bi ga imel. Začutila sem, da imajo otroci do Lili veliko spoštovanja.

Pri poligonu je bil Lili najzanimivejši tobogan. Otroci so bili do nje zelo pozorni. Ves čas so jo čakali, jo seznanjali z novimi igrali v atriju in jo spodbujali k vožnji po toboganu. Opazila sem, da jo deklice bolj opazijo kot dečki.

3. dan: Zgodba Pujsa imamo za soseda (Claudio Fries)

Podatki o pripravi

Tema: zgodba Pujsa imamo za soseda (Claudio Fries)

Čas priprave: četrtek, 5. 5. 2016

Izhodišče: otroci želijo slišati izbrano zgodbo

Cilji

Področje: jezik

- Otrok posluša zgodbo in doživlja čustva ob njej.
 - Ob pogovoru razvija svoje jezikovne zmožnosti.
 - Z uporabo preprostih materialov izdelava lutko.
-

Dejavnosti

- Jutranji krog (vsi se pozdravimo).
 - Branje nove knjige Pujsa imamo za soseda (Claudia Fries).
 - Pogovor o zgodbi in drugačnosti.
 - Izdelava lutk na temo zgodbe (Pujsa imamo za soseda).
 - Animacija lutk za paravanom.
 - Prosta igra po skupinah (vključevanje lutke Lili v dejavnosti).
 - Prebivanje na igrišču ali v atriju (v ustreznem vremenu).
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Knjiga Pujsa imamo za soseda (Claudio Fries),
 - material za izdelavo lutk (papirnate vrečke, manjši kosi barvnega papirja, lepilo),
 - zaščita za mize,
 - škarje,
 - lutka Lili.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- pripravi sredstva za branje Pujsa imamo za soseda,
- pripravi vprašanja na temo zgodbe in drugačnosti,
- otrokom omogoči igre po njihovih željah,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje v skupini,
- otroke usmerja in spodbuja.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- pomaga pri pripravi sredstva in prostora,
- pripravi elemente za izdelavo preprostih lutk,
- otroke usmerja in spodbuja,
- skrbi za varno in prijetno vzdušje v skupini.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Slika 13: Lili skupaj z otroki izdeluje papirnate lutke

V skupini zelo radi poslušajo pravljice. Prejšnji dan so Lili vprašali, ali bo v vrtec prinesla kakšno knjigo. V tematskem sklopu smo načrtovale tudi branje knjige Pujsa imamo za soseda. Zato smo po jutranjem krogu knjigo tudi

prebrali. Otroci so zgodbo zbrano poslušali. Že prej sva se z vzgojiteljico dogovorili, da bo Lili med poslušanjem pravljice s šepetanjem in pogovorom z enim izmed otrok zmotila branje. Obrnila se je k deklici in jo začela spraševati o tem, kdo ji je podaril prstan na roki. Deklica je seveda odgovorila in začela razlagati, kdaj ga je dobila.

Vzgojiteljica Anja je Lili in deklico opozorila, da naj ponovno pozorno prisluhneta zgodbi in da naj ne motita preostalih otrok. Lili se je opravičila, otroci pa so jo opazovali tiho in pozorno kot še nikoli. Res je bilo videti, da so bili presenečeni nad tem, da je tudi ona lahko opozorjena. Pazila sem na to, da so bili njeni gibi del sramu, ki ga je doživljala. Tudi danes sem opazila, da jo otroci zelo pozorno opazujejo. Skupaj smo nato izdelali lutke iz papirnatih vrečk. Zanimivo je bilo opazovati, kako dobro so si zapomnili vse podrobnosti iz knjige. Tudi Lili je izdelala svojo lutko, s katero je igrala za paravanom. Otrokom je bilo smešno, kako lahko Lili igra lutko. Ko so bile lutke izdelane, sva otrokom dali možnost, da jih še preizkusijo. Zelo zanimivo je bilo, kako so se med seboj dopolnjevali, saj so poleg približnega besedila iz knjige ustvarjali besedilo, ki se je nanašalo predvsem na njihove zunanje značilnosti. Lutke v njihovih rokah so čisto zares oživele. Otroci niso ustvarjali le glavnega junaka Pujsa, ampak tudi vse druge. Težko gotovo sklepam, vendar so stranske like zbirali predvsem otroci, ki so zelo pogumni in ki večkrat prevzamejo pobudo pri igri. V knjigi ima glavno vlogo pujs, ki je bolj miren in delaven. Tega so izbrali samo štirje otroci. Ker nekateri svoje lutke niso dokončali, jo bodo imeli možnost naslednji dan.

4. dan: Utrjevanje pesmi Klobuček (J. Bitenc)

Podatki o pripravi

Tema: utrjevanje pesmi Klobuček (J. Bitenc)

Čas priprave: petek, 6. 5. 2016

Izhodišče: odločili smo se, da novo pesem zapojemo tudi na praznovanju ob 10-letnici

Cilji

Področje: glasba

- Otrok utrjuje pesem Klobuček (J. Bitenc).
- Seznani z vzorcem.
- Razvija sposobnost izražanja istih doživetij v različnih umetniških jezikih.

Dejavnosti

- Jutranji krog (vsi se pozdravimo).
- Utrjevanje pesmi Klobuček.

-
- Izdelava lutk na temo zgodbe (Pujsa imamo za soseda).
 - Prosta igra po skupinah (vključevanje lutke Lili v dejavnosti).
 - Prebivanje na igrišču ali v atriju (v ustreznem vremenu).
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Flavta,
 - notni zapis pesmi Klobuček (J. Bitenc),
 - material za izdelavo lutk (papirnate vrečke, manjši kosi barvnega papirja, lepilo),
 - zaščita za mize,
 - škarje,
 - lutka Lili.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- pripravi sredstva za utrjevanje naučene pesmi in izdelavo preprostih lutk,
- otrokom omogoči igre po njihovih željah,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje v skupini,
- otroke usmerja in spodbuja.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

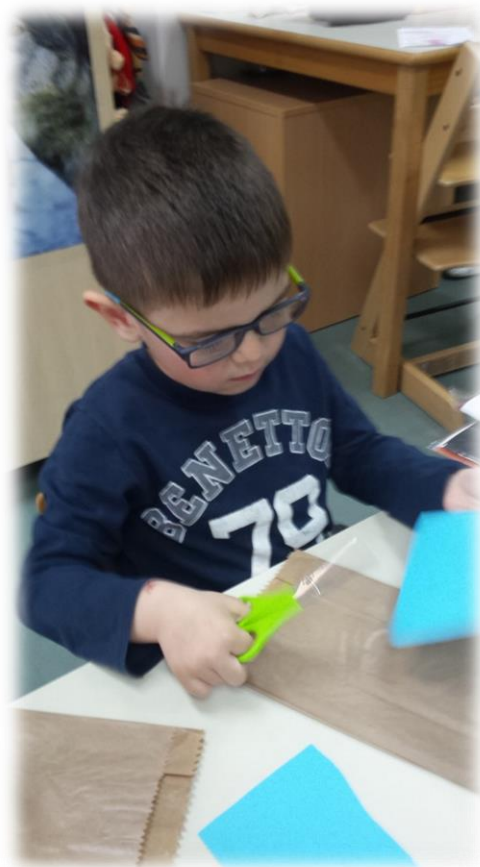
- pomaga pri pripravi sredstva in prostora,
- pripravi elemente za paravan ter otroke usmerja in spodbuja,
- skrbi za varno in prijetno vzdušje v skupini.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Ker smo prejšnji dan čas zapolnili z branjem knjige in izdelavo lutk, sva se z vzgojiteljico Anjo dogovorili, da današnji dan preživimo bolj v okviru ponovitev

Slika 14: Deček izdeluje papirnato lutko

celotnega tedna, hkrati pa daja otrokom še več možnosti za prosto igro in vključevanje Lili. V jutranjem krogu sem opazila, da otroci veliko mirneje poslušajo, zelo so pozorni na Lili in njeno sodelovanje. Kar Lili pove, to vedno velja. Kadar je v središču pozornosti, to vsi zelo spodbujajo. Prav tako otroci pri govoru uporabljajo daljše povedi, saj želijo Lili vsako zgodbo povedati v celoti. Ko Lili prenašajo, so zelo previdni. Opazila sem, da sta dve deklici zelo povezani z njo. Danes ji je ena izmed njiju zapela pesem Takšnega klobučka. Med pogovorom z njo ji je naročila, da naj jo doma vadi, da pesmi ne pozabi. Tudi danes smo otrokom pripravile paravan. Izrazili so željo po igranju. Eden izmed dečkov je predlagal, da bi

lahko igrali tudi z njihovimi igračkami, ki bi jih oblekli. Zato sva se z vzgojiteljico odločili, da bova v prihodnjem tednu pripravili tudi izdelavo preprostih lutk (torej njihovih igračk), ki jih bodo lahko poljubno oblekli in jim dodali »okraske«. Med ponavljanjem pesmi Takšnega klobučka sem opazila, da otroci še vedno zelo radi kažejo besede, ki jih pojejo. To je zelo dobra iztočnica za spoznavanje z znakovnim jezikom. Lili občasno že kreta pesem, vendar je otroci še niso oponašali.

Ker je bilo vreme danes resnično lepo, smo se odločile, da otroke na igrišče odpeljemo že prej. Tudi Lili smo danes skupaj oblekli v jopico (ker zunaj po mnenju

otrok brez nje ne mora biti). Deklice so jo takoj odpeljale na gugalnico (njeno najljubše igralo).

5.2. DRUGI TEDEN

5. dan: Izdelovanje lutk iz otroških igrač

Podatki o pripravi

Tema: izdelovanje preprostih lutk

Čas priprave: ponedeljek, 9. maj 2016

Izhodišče: izdelovanje lutk – vsak drugačno, edinstveno

Cilji

Področje: umetnost

- Otrok utrjuje novo pesem.
- Z uporabo preprostih materialov izdelava lastno lutko.
- Animira lutko in jo preskusi na improviziranem paravanu.
- Razvija sposobnost izražanja istih doživetij v različnih umetniških jezikih.

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
- Utrjevanje nove pesmi in snemanje otrok s kamero.
- Izdelovanje lutk iz otroških igrač.
- Igra z lutkami na paravanu.
- Igra na igrišču.

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
- skupinska,
- individualna.

Sredstva

-
- Kljunasta flavta in notni zapis pesmi,
 - snemalna kamera,
 - sredstva za izdelovanje lutk,
 - lutka Lili.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji pozdrav,
- utrjuje pesmi z otroki,
- spodbuja in usmerja otroke pri izdelovanju lutk,
- pripravi prostora in sredstva,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- sodeluje pri jutranjem pozdravu,
- spodbuja in usmerja otroke pri izdelovanju lutk,
- pripravi prostora in sredstva,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
 - snema otroke,
 - igra z lutkami,
 - skrbi za varnost in prijetno vzdušje.
-

EVALVACIJA

Ker so otroci pokazali veliko zanimanja za kazanje znakov ob petju pesmi, sva se odločili, da vključiva dejavnost s tematskega sklopa snemanje otrok pri petju. Otroci so najprej dvakrat pesem ponovili. Na koncu je Lili otrokom omenila, da ima zunaj vrtca tudi ona prijatelje, ki bi se radi to pesem naučili. Ker jo ona še ne zna dobro, bo posnetek pokazala svojim prijateljem. Otroci so z velikim veseljem peli v kamero. Nekaj jih je že pred tem želelo snemati, vendar jim je vzgojiteljica Anja obljubila, da bodo to storili naslednjič. Po snemanju smo si skupaj posnetek tudi ogledali.

Eden izmed dečkov si je zelo dobro zapomnil, kaj smo jim prejšnji dan obljubili. Povedal je, da je s seboj prinesel igračo, s katero bo igral na paravanu. Res smo skupaj postavili paravan. Otroci že vejo, kaj vse potrebujemo, da ga postavimo. Lili je danes pozabila prinesiti svojo igračo, zato je otroke vprašala, kaj naj naredi. Ker nihče izmed otrok ni prinesel več kot eno igračo, so ji predlagali, da naj si sposodi eno izmed tistih, ki jih imamo v vrtcu. Res jo je izbrala in vsi skupaj so svoje lutke (če so želeli) oblekli ter uredili po svoje. Za paravanom se je najprej odvijala prava zmešnjava. Nato smo se odločile in iz ene igre naredile tri. Ena skupina je igrala, drugi dve pa sta igro gledali. Nato so se zamenjali. Igre, ki so nastale, so bile zanimive, vendar pa je bilo nekajkrat treba poseči vmes, saj je igra prerasla razumnost. Otroci pri eni izmed skupin so za paravanom začeli svojo »malo« igro in Anja je s svojo igračo otroke privabila nazaj na paravan. Ponovno sva bili presenečeni nad njihovim besednim izražanjem, saj so (po vzgojiteljičinem presojanju) močno napredovali. Opazila sem, da so otroci Lili večkrat vprašali, ali je že pokazala posnetek svojim prijateljem. Presenečena sem bila nad njihovim spominom in njihovo motivacijo pri vseh teh »skrivnostnih« vprašanjih.

6. dan: Seznanitev z znakovnim jezikom

Podatki o pripravi

Tema: seznanitev z znakovnim jezikom

Čas priprave: torek, 10. maj 2016

Izhodišče: spoznati način sporazumevanja z gluhi in naglušnimi

Cilji

Področje: jezik

- Otrok se seznani z nebesednim načinom komunikacije (znakovni jezik).
- Pridobiva konkretne izkušnje za sprejemanje drugačnosti.
- Razvija uporabo čutil (s poudarkom na sluhu).

Dejavnosti

- Jutranji krog (vsi se pozdravimo).

-
- Ogled posnetka brez zvoka.
 - Pogovor o tem, kaj so otroci opazili ter na kak način bi gluhi in naglušni predstavili to pesem.
 - Učenje pesmi takšnega klopučka z znakovnim jezikom.
 - Prosta igra po skupinah (vključevanje lutke Lili v dejavnosti).
 - Prebivanje na igrišču ali v atriju (v ustreznem vremenu).
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Računalnik,
 - posnetek otrok,
 - flavta,
 - lutka Lili.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- pripravi sredstva za predvajanje videoposnetka,
- otrokom omogoči igre po njihovih željah,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje v skupini,
- otroke usmerja in spodbuja.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- pomaga pri pripravi sredstev in prostora,
- pripravi elemente za videoposnetek pesmi,
- otroke usmerja in spodbuja,

- skrbi za varnost in prijetno vzdušje v skupini.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- Animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- snema otroke,
- igra z lutkami,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Že od začetka zamisli za diplomsko delo sem vedela, da bo izjemno težko otrokom predstaviti gluhe in naglušne osebe, saj sami težko razumejo, kaj to pomeni, vendar sem bila kljub temu vztrajna. Na posnetku, ki smo ga posneli za Lilijine prijatelje, sem odstranila zvok (zvok sem odstranila, ker so otroci izjemno računalniško pismeni in opazijo, kadar je na računalniku le utišan). Otrokom je Lili povedala, da se njeni prijatelji žal niso mogli naučiti posnetka, ker ga niso slišali. V skupini je nastala tišina.

Slika 15: Lili otrokom kaže posnetek

Otroci niso razumeli. Povedala sem jim, da si bomo skupaj pogledali, kako so posnetek videli njeni prijatelji. Predvajala sem jim posnetek in kar nekaj otrok je reklo, da naj dam bolj na glas. Anja jim je povedala, da Lilijini prijatelji posnetka ne slišijo. Postavila jim je nekaj vprašanj – ali kaj slišite; kaj pojemo; kako bi lahko drugače otroke naučili to pesem. Otroci so zelo dobro odgovarjali, pri zadnjem vprašanju pa so imeli nekaj težav. Skozi podvprašanja jih je vodila do različnih odgovorov. Ena izmed deklic je dala idejo, da bi lahko narisali risbe, druga pa je rekla, da bi jim jih lahko pokazali. Z vzgojiteljico sva bili zelo zadovoljni z doseženim, saj sta bila že ta odgovora veliko presenečenje. Izrazili so željo po ponovnem ogledu posnetka, tokrat z glasom.

Lili je predlagala, da zapojemo skupaj s posnetkom. To smo tudi naredili. Lili je zraven kazala znake in nekaj otrok je znake že posnemalo. Najzanimivejši gib se jim

je zdel znak za kloбуček. Ponovili smo trikrat in otroci so izrazili željo po tem, da bi med kazanjem stali. Vsi smo vstali in še enkrat poskusili. Tokrat sem jih še enkrat povedala, da bo Lili posnetek pokazala svojim prijateljem. Videlo se je, da je bila današnja tema za otroke zahtevna. Težko so razumeli, kaj točno jim je Lili želela sporočiti, vendar sva se z vzgojiteljico vseeno odločili, da bova tematiko nadaljevali. Vzgojiteljica je otrokom povedala, da bomo jutri odšli v živalski vrt. Ničesar drugega jih ni zanimalo kot to, ali Lili odhaja z nami. Seveda je Lili pritrdila in jim zagotovila, da izleta ne bo zamudila.

7. dan: Obisk živalskega vrta

Podatki o pripravi

Tema: obisk živalskega vrta

Čas priprave: sreda, 11. maj 2016

Izhodišče: ogled domačih in divjih živalih (letni delovni načrt)

Cilji

Področje: NARAVA/DRUŽBA

- Otrok obišče živalski vrt.
- Odkriva, spoznava in primerja živa bitja, njihov življenjski prostor in način življenja.
- Seznanja se s pravili v skupini vrtca in ob ogledu živalskega vrta ter s posledicami ob prekršitvi sprejetih pravil.
- Postopoma se seznanja s širšo družbo in kulturo.

Dejavnosti

- Vožnja z avtobusom.
- Voden ogled živalskega vrta Ljubljana.
- Malica na prostem.
- Prosta igra v igralnici.
- Igra na igrišču.

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Dokumentacija za ogled živalskega vrta.
 - malica za otroke,
 - igrače,
 - lutka Lili.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- nadzira otroke pri odhodu na avtobus,
- usmerja njihovo pozornost med vožnjo,
- usmerja in spodbuja otroke pri ogledu ZOO-ja,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- pomaga pri nadzoru otrok pri odhodu na avtobus,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
 - usmerja pozornost otrok pri ogledu ZOO-ja,
 - skrbi za varnost in prijetno vzdušje.
-

EVALVACIJA

Lili je danes odšla z nami. Že pred odhodom na avtobus so bili polni adrenalina. Že vožnja je naredila dogodek bolj poseben. Na avtobusu so otroci komaj čakali, da bo

Slika 16: Lili drži kačo.

Lili sedela z njimi. Z največjim zadovoljstvom so čakali na svoj trenutek in nanjo so zelo pazili. V živalskem vrtu sem Lili položila v nahrbtnik, v katerem je bila dovolj visoko, da je lahko opazovala vse dogodke. Ko smo si odšli v hišico pogledat živali, sem jo z nahrbtnikom odložila med otroke, ti pa so sedeli na klopi. Vodič nam je prijazno razložil lastnosti vsake živali. Prišli smo do tega, da smo lahko pobožali in v naročje vzeli zajčka. Vodič je šel po vrsti in pri tem spustil Lili. Deček, ki je bil na vrsti pred njo, ga je okregal in mu naročil, da naj da zajčka tudi njej v naročje. Vodič je to tudi storil. Lili sem vzela v naročje in pobožala zajčka.

Naslednja je bila na vrsti kača. Lili je v roke prijela kačo in ta ji je zlezla tudi med lase. Otroci so se smejali in ustvarjeno je bilo bolj sproščeno vzdušje. Upam si trditi, da so otroci tudi zaradi Lili rajši vzeli kačo v roke. Pozneje so jo spraševali, ali jo je bilo kaj strah; odgovorila jim je, da se je bala, vendar je videla, da je kača zelo prijazna.

Slika 17: Skupina račke v živalskem vrtu

Odšli smo na ogled po živalskem vrtu in Lili sem ves čas nosila pred seboj v nahrbtniku. Opazili so jo tudi otroci drugih šol in vrtcev. Pred skupno sliko smo pojedli malico in tudi Lili so otroci ponudili palčko.

Na poti nazaj je večina otrok zaspala. Trije so ostali budni in povsem sami od sebe so začeli peti pesem Takšnega klobučka. Čez dan so me večkrat vprašali, kje so Lilijini prijatelji in kdaj nas bodo obiskali. Deklica je prišla k Lili in jo še enkrat vprašala, ali njeni prijatelji res ne slišijo. Lili ji je povedala, da resnično ne slišijo, vendar pa se njeni prijateljici že počasi uči njhovo pesem Takšnega klobučka.

8. dan: Vzorci

Podatki o pripravi

Tema: vzorci

Čas priprave: četrtek, 12. maj 2016

Izhodišče: seznanjanje in utrjevanje vzorcev, ki so jih otroci opazili na nogavicah lutke Lili

Cilji

Področje: MATEMATIKA/UMETNOST/GIBANJE

- Otrok se seznani z vzorcem in ga poskuša smiselno nadaljevati.
 - Utrjuje znano pesem.
 - Prisluhne zvočnemu posnetku in delno usvoji novo pesem.
 - Razvija prstne spretnosti oziroma t. i. fino motoriko.
-

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
 - Poslušanje zvočnega posnetka in učenje nove pesmi.
 - Pogovor o vzorcih in individualna dejavnost.
 - Risanje vtisov iz ZOO-ja z voščenkami.
 - Prebivanje na igrišču.
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- CD-zgoščenka s pesmijo Lepši svet (M. Robič),
- oblačila z vzorci,

- kartoni za nadaljevanje vzorca,
- likovna sredstva,
- lutka Lili.

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji pozdrav in utrjuje pesem,
- seznani otroke z novo pesmijo,
- spodbuja in usmerja otroke pri dejavnosti z vzorci,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- aktivno sodeluje v jutranjem krogu,
- usmerja in spodbuja otroke pri risanju lastnih doživetij,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- spodbuja otroke pri risanju lastnih doživetij,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Otroci so bili danes še vedno pod velikimi vtisi živalskega vrta. Zanimivo je bilo poslušati njihove pogovore. Veliko jih je spraševalo Lili, ali je res ni bilo strah kače. Otroci nama z vzgojiteljico niso dali veliko iztočnic za nov dan, zato sva se odločili, da se bomo danes učili novo pesem, ki jo bomo zapeli tudi na obletnici vrtca. Izbrali sva drugačen način učenja pesmi. Otroci so najprej poslušali posnetek in nato peli skupaj z njim.

Besedilo je vzgojiteljica Anja najprej prebrala. Ko so otroci pesem delno usvojili, nas je razdelila v tri skupine. Pri eni

Slika 18: Lili riše svoje občutja in spomine o živalskem vrtu

skupini smo risali občutke ob obisku živalskega vrta. Tudi Lili je bila najprej del te skupine. Otroci so se ves čas obračali k njej in jo opazovali pri risanju. Veliko so hvalili njeno risbo. Ker je ona začela risati zajčka in kačo, so to ponovili tudi drugi otroci. Zelo jih je skrbelo, kaj se bo zgodilo, če bo Lili prijela voščenko in kako si bo umila roke. Otrokom je povedala, da gre tudi ona v kopalnico in si tako kot oni umije roke. Da jim je to tudi pokazala, je odšla v kopalnico, v kateri si je umila roke. Ker so bile njene roke še mokre, so otroci predlagali, naj si jih obriše z brisačo. To smo tudi naredili. Otroci so kazali veliko ponosa, ob tem ko jih je vzgojiteljica Anja pohvalila za njihovo pomoč lutki Lili.

Pri drugi skupini so se otroci spoznavali z vzorci. Ker je po tematskem sklopu treba izvesti tudi dejavnosti iz matematike, sva se odločili, da prek Lili otroci spoznajo vzorec. Za ta dan sem Lili oblekla nogavičke z vzorcem. Že v jutranjem krogu so otroci opazili drugačne nogavice. Anja je otroke prek vprašanj pripeljala do odgovora,

Slika 19: Nadaljevanje vzorca

da so nogavice vzorčaste. Hkrati jih je opozorila tudi na njihove nogavice. Ugotovili so, da imajo vsi drugačne.

Večini otrok je šlo sestavljanje vzorcev zelo dobro, nekateri pa so imeli težave. Predvsem so barvno zaporedje mešali s poljubnim vzorcem (vzorca po vzoru niso nadaljevali). Tudi Lili je bila pri vzorcu manj uspešna. Ker ji ni šlo, so ji otroci z veseljem pomagali. Najzanimivejši je bil deček, ki mu vzorec sicer ni šel, vendar pa je Lili zelo dobro razložil, kaj mora narediti. Skupaj jima je uspelo dokončati njen vzorec in po koncu je deček začel ploskati. Ploskal je sebi in Lili, saj jima je uspelo opraviti zahtevno nalogo. Deček ni želel k drugi dejavnosti, vendar je ostal pri dejavnosti z vzorci tudi po menjavi. Tudi danes smo na igrišče odšli zelo hitro; dejavnosti bomo dokončali še naslednji dan.

9. dan: Podoživljanje živalskega vrta

Podatki o pripravi

Tema: vzorci

Čas priprave: petek, 13. maj 2016

Izhodišče: vtisi živalskega vrta

Cilji

Področje: UMETNOST/GIBANJE

- Otrok podoživlja obisk živalskega vrta in svoja doživetja izrazi skozi umetnost.
 - Samostojno poje in utrjuje besedila znanih pesmi.
 - Razvija prstne spretnosti oziroma t. i. fino motoriko.
-

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
 - Branje zgodbe Drugačen.
 - Utrjevanje nastopa ob 10-letnici vrtca.
 - Risanje vtisov ob obisku živalskega vrta.
 - Prosta igra po kotičkih.
 - Prebivanje na igrišču.
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Knjiga Drugačen,
- likovno gradivo,
- CD-zgoščenka s posnetkom,

- lutka Lili.

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- bere zgodbo in se pogovarja o drugačnosti,
- usmerja otroke pri utrjevanju pesmi,
- spodbuja otroke pri risanju,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- aktivno sodeluje v jutranjem krogu,
- usmerja in spodbuja otroke pri ustvarjanju,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- spodbuja otroke pri ustvarjanju,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Dan smo začeli z branjem zgodbe. Otroke želiva še bolj seznaniti s temo drugačnosti. Prejšnji dan smo ugotovili, da imamo drugačne nogavice, danes pa smo ugotovili, da imamo med seboj veliko razlik. Otroci so si zaželeli igrati igro z volno, zato je vzgojiteljica Anja izkoristila čas in otrokom omogočila igranje te igre. Najprej smo skupaj ponovili pesmi za nastop na vrtčevski obletnici. Otroci Lili ves čas sprašujejo, ali bo tudi ona nastopala z njimi. Z vzgojiteljico Anjo sva se odločili, da bo tudi ona na nastopu. Vsi otroci se zelo veselijo nastopa na prireditvi.

Slika 20: Vaja za nastop na 10. obletnici vrtca

Danes so potrebovali nekaj spodbud, predvsem pri glasnosti petja in izgovarjavi besedila. Vzgojiteljica Anja se je odločila, da bomo na prireditvi peli tudi pesem Takšnega kloбуčka, pri čemer bomo zraven kazali tudi kretnje.

Vzgojiteljica je skupino razdelila na pol. Danes jih je razdelila glede na to, kdo je že risal vtise živalskega vrta in kdo ne. Tisti, ki so risbo že narisali, so se danes igrali igro po lastni želji (pajkova mreža). Lili je svojo risbo že narisala, zato se je skupaj z otroki igrala to igro. Otroci imajo pri njej največ težav z držanjem mreže. Velikokrat se njihovi odgovori ponavljajo. Npr. pri vprašanju, česa ne marajo, eden odgovori, da ne mara fižola, in vsi ponovijo za njim.

Opažam, da si med vodenimi dejavnostmi vedno več otrok želi Lili držati v naročju. Tudi pri pozdravu v jutranjem krogu je otroke, ki jo imajo v naročju, zanimivo opazovati. Ko jih nekdo pozdravi, oni najprej pozdravijo njo, nato pa svojo roko postavijo v njeno in z njo pozdravijo naslednjega v krogu. Tudi kadar Lili oživljajo otroci, se še vedno držijo njenih značajskih značilnosti. Konec drugega tedna imajo otroci Lili za zelo prijetno osebo v njihovi skupini, brez katere ne gredo nikamor.

5.3. TRETJI TEDEN

10. dan: Praznovanje rojstnega dne – Ema

Podatki o pripravi

Tema: praznovanje rojstnega dne – Ema in risanje z voščenkami

Čas priprave: ponedeljek, 16. maj 2016

Izhodišče: praznovanje rojstnega dne (kako rojstni dan praznujejo otroci)

Cilji

Področje: DRUŽBA/UMETNOST/GIBANJE

- Otrok se seznani s tradicijo praznovanja rojstnega dne.
 - Spodbujanje doživljanja in izražanja v umetnosti.
 - Omogočanje in spodbujanje gibalne dejavnosti otrok.
-

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.

-
- Utrjevanje pesmi in plesa.
 - Praznovanje Eminega rojstnega dne.
 - Plesno izražanje ob glasbi (kako plešemo, ko glasbo slišimo, in kako, ko je ne).
 - Prosta igra po koticčkih.
 - prebivanje na igrišču.
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Sredstva za praznovanje rojstnega dne,
 - CD z glasbo,
 - igrače,
 - lutka Lili.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi praznovanje rojstnega dne,
- usmerja otroke pri utrjevanju pesmi,
- spodbuja otroke pri plesnem izražanju,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- aktivno sodeluje v jutranjem krogu,
- pomaga pri pripravi praznovanja rojstnega dne,
- usmerja in spodbuja otroke pri plesnem izražanju,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- spodbuja otroke pri plesnem izražanju,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Danes smo prvič praznovali rojstni dan (prvič, odkar je v skupino prišla Lili). Z vzgojiteljico sva se že pred začetkom dogovorili, da bo praznovanje tudi tokrat potekalo tako kot vsakič. Otrokom in Lili sva želeli še enkrat pokazati, kako praznujejo oni. V jutranjem krogu so se otroci najprej pozdravili. Anja je nato otroke prosila, da povedo Lili, kako praznujejo. Lili so povedali:

Deček 1: »Zapojemo pesmico.«

Deklica1: »Narišemo lepe risbice. Vedno se moramo zelo potruditi.«

Deklica 2: »Rišemo z barvicami.«

Deklica 3: »Lili, veš, potem jemo sladkarije, ampak ne smemo jih pojesti preveč, ker nas drugače boli trebušček.«

Anja jih je spodbudila tudi k različnim odgovorom, kaj prinesejo otroci, ki praznujejo (nekateri prinesejo bombone, drugi rulade, suho sadje ...).

Kot običajno so slavljenki najprej zapeli pesmi. Zanimivo mi je bilo, da je deklica za pomoč pri izbiri pesmic prosila Lili. Deklica je izrazila tudi željo, da bi Lili sedela pri njej. Vzgojiteljica je to dovolila. Vidi se, da so otroci ob praznovanjih vidno osredinjeni le na prigrizke in pijačo, ki jih slavljenec prinese v skupino. Ob risanju risb za slavljenčev spomin otroci nimajo idej, se vidno dolgočasijo in hitijo, da bodo čim prej lahko odšli na igrišče. Na tem mestu sem se odločila, da bo Lilijino praznovanje prijetnejše in resnično drugačno.

Slika 21: Deklica piha svečke na torti

Tudi Lili je narisala svojo risbo za slavljenko. Otroci so jo ves čas spraševali po barvi barvice, njenem motivu. Veliko je prejela tudi pohval o tem, kako dobro riše. Danes sem predvsem opazila, da jo otroci vedno bolj jemljejo kot še enega člana njihove skupine. Ni jim več »čudno«, da Lili sedi zraven njih, ampak je to postalo nekaj povsem običajnega.

11. dan: Izdelajmo novega prijatelja

Podatki o pripravi

Tema: izdelajmo novega prijatelja

Čas priprave: torek, 17. maj 2016

Izhodišče: lutka Lili si želi, da bi skupaj izdelali prijatelja, ki bi bil tak kot ona

Cilji

Področje: UMETNOST/NARAVA/MATEMATIKA

- Spodbujanje radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti.
- Otrok razvija in ob spodbudi uporablja čutila (za sluh).
- Seznanjeni se z vzorcem in ga poskuša smiselno nadaljevati.

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
- Utrjevanje pesmi in plesa.
- Izdelovanje prijatelja lutke Lili (predlogi otrok o videzu lutke in pripravi materiala).
- Igra kaj se skriva v škatli (kako to lahko ugotovimo).
- Individualno (seznanjanje z vzorci in smiselno nadaljevanje).
- Prosta igra po koticčkih.
- Prebivanje na igrišču.

Metode dela

Igra, petje, pogovor, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
- skupinska,
- individualna.

Sredstva

- Plakat za zapis idej otrok,
- različni materiali za izdelavo lutke,
- škatla in skrivni predmet (ura),
- pripomočki za spoznavanje vzorca,
- igrače,
- lutka Lili.

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi proces izdelave novega prijatelja, podobnega lutki Lili,
- usmerja otroke pri utrjevanju pesmi,
- spodbuja otroke pri spoznavanju vzorca,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- aktivno sodeluje v jutranjem krogu,
- vodi igro kaj se skriva v škatli,
- pomaga pri pripravi materiala in sredstev za izvedbo dejavnosti,
- usmerja in spodbuja otroke pri plesnem izražanju,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- spodbuja otroke k sodelovanju,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

V jutranjem krogu je Anja otrokom prebrala kratko zgodbo z naslovom Uši zaradi aktualne težave z omenjenimi bitji v naši skupini. Otroci so zgodbo poslušali in bili ob branju pozorni na vsebino. Po koncu branja so želeli še enkrat videti ilustracijo. List z besedilom in ilustracijo je nalepila na tablo, na kateri bomo dodali še fotografije uši. Ena izmed deklic je po branju, pozneje med igro, Lili vprašala, ali tudi ona lahko dobi uši. Zanimalo jo je, kako je to mogoče, ko pa ima za lase volno. Lili ji je povedala, da so tudi to lasje, čeprav iz volne, in da obstaja nevarnost, da tudi ona dobi uši.

Sledila je delitev v skupine. Otroke sem naključno razdelila v tri skupine. Delo po skupinah je potekalo prijetno in brez zapletov. Anja je vodila dejavnost z vzorci. Za uvod je otroke spodbudila, da so pogledali svoje majice in poskušali ugotoviti, ali kdo izmed njih nosi vzorec. Po pričakovanjih so otroci menili, da je vzorec tudi napis na majico. Povedala sem jim, da bodo danes spoznali, kaj je vzorec. Pri prirejanju kock niso imeli težav. Vsi so barvo kocke ustrezno priredili barvi traku. Eden izmed dečkov ni razumel logike vzorca; ves čas je potreboval potrditev.

Slika 22: Igra: Kaj se skriva v škatli?

Pri igri kaj se skriva v škatli so otroci aktivno sodelovali. Večina jih je prepoznala skriti predmet po zvoku, razen dečka, ki je trdil, da se violina skriva ob zvoku zvončka. Igra je bila otrokom zanimiva.

Pri zbiranju idej o naši novi podobi lutke so otroci podajali raznolike ideje. Sama sem vse skrbno zapisala na plakat. Presenetilo me je, kaj vse so si otroci zapomnili pri Lili. Povedali so, da mora imeti nova lutka kolena, usta, nos in lase. Na podlagi podobe naše lutke so otroci povedali, da bi lahko imel novi prijatelj zelene, črne ali rdeče lase. Menim, da se v tem pogledu vidi, da so otroci odprti za različne možnosti, ki za nas, odrasle, pogosto veljajo za »čudne«. Veseli me, da vidim proces in rezultate projekta z lutko, saj je spodbujanje k sprejemanju drugačnosti pomembno. Zanimiva

so bila tudi imena, ki so jih otroci predlagali. Nekateri so podali imena njihovih sovrstnikov, presenetila pa me je deklica, ki je predlagala povsem drugačno ime. Pri Anjini skupini so otroci potrebovali več časa, zato sem se skupaj z otroki igrala še igro kdo se skriva, saj v njej uživajo. Z nami se je igrala tudi Lili, kar otrokom prinese še večjo motivacijo.

Slika 23: Pisanje idej o novi lutki na plakat

12. dan: Izdelajmo novega prijatelja ||

Podatki o pripravi

Tema: izdelajmo novega prijatelja ||

Čas priprave: sredo, 18. maj 2016

Izhodišče: lutka Lili si želi, da bi skupaj izdelali prijatelja, ki bi bil tak kot ona

Cilji

Področje: UMETNOST/NARAVA/MATEMATIKA

- Spodbujanje radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti.
- Otrok se spoznava z različnimi umetniškimi sredstvi (s tehnologijo).
- Razvija in ob spodbudah uporablja svoja čutila (sluh).
- Seznanjeni se z vzorcem in ga poskuša smiselno nadaljevati.

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
- Utrjevanje pesmi.
- Ogled posnetka Lilijinih prijateljev in pogovor o tem, kaj je na njih drugače, na kak način se sporazumevajo.
- Izdelovanje prijatelja lutke Lili (izdelovanje lutke po delih – glava, trup, roke, noge).
- Igra kaj se skriva v epruveh.
- Individualno (seznanjanje z vzorci in smiselno nadaljevanje).

-
- Prosta igra po koticikih.
 - prebivanje na igrišču.
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Računalnik in posnetek Lilijinih prijateljev,
 - materiali za izdelavo lutke,
 - epruvete s skrivnimi predmeti,
 - pripomočki za spoznavanje vzorca,
 - igrače,
 - lutka Lili.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- usmerja otroke pri utrjevanju pesmi,
- predvaja posnetek Lilijinih prijateljev,
- vodi dejavnosti izdelave novega prijatelja,
- spodbuja otroke pri spoznavanju vzorca,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- aktivno sodeluje v jutranjem krogu,
- vodi igro kaj se skriva v epruvetah,
- pomaga pri pripravi materiala in sredstev za izvedbo dejavnosti,

- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
 - Lili predstavi svoje prijatelje,
 - vključuje lutko Lili v prosto igro otrok in spodbuja otroke k sodelovanju,
 - skrbi za varnost in prijetno vzdušje.
-

EVALVACIJA

Danes je bilo v skupini prisotnih vseh 19 otrok. Zato smo se odločile, da bomo dejavnosti izvajale v treh skupinah. Otroci so prejšnji dan pokazali veliko zanimanja za izdelavo lutke in danes so me že zjutraj spraševali, kako bo ime naši novi lutki. Za mnenje sem vprašala tudi Lili in vsi otroci so me presenečeno opazovali. Opazila sem, da ko spregovori Lili, odgovori na njihova vprašanja veliko bolje kot jaz.

Otrokom sem danes predstavila videoposnetek, na katerem so se jim predstavili Lilijini prijatelji. Ker so gluhi, so se predstavili v znakovnem jeziku. Za ta del mojega projekta sem bila najbolj v skrbeh, saj je predstava otrok pri tej starosti še malo slabša. Po prvem ogledu posnetka je Lili otroke spraševala po vidnih značilnostih posnetka – kaj se dogaja, kdo so otroci na posnetku, kaj delajo ... Otroci so bili vidno zmedeni. Na vsak način pa so si posnetek želeli ogledati še enkrat. Posnetek smo si ogledali štirikrat, saj se jim je zelo zanimiv. Nekaj otrok je ob ogledu posnetka zraven tudi kretalo, vendar lažje kretnje (dober dan in moje ime je ...).

Opazila sem, da otroci počasi že razumejo oziroma si zapomnijo, da so Lilijini prijatelji gluhi in da imajo prilagojen govor. Predvsem ne razumejo, kaj pomeni biti gluhi. Na tem mestu sem se odločila, da bomo otrokom ponudile več dejavnosti, pri čemer bodo morali uporabljati svoj sluh in predvsem druga čutila.

Danes se jim je zdela najprijetnejša delavnica tudi poslušanje predmetov v epruvetah. Otroci zelo radi ugibajo, kaj se skriva v določenih prostorih. Tudi Lili se je pridružila eni izmed skupin in uživala je, ko je lahko drugim otrokom povedala pravilen odgovor. Kadar se je zmotila, so jo otroci, zelo ponosni nase, z veseljem popravili.

Anja si je vzela nekaj časa še za dva izmed otrok, ki nista izvajala dejavnosti z vzorci. Drugi otroci so imeli možnost nadaljevati vzorec, če so želeli.

Danes smo izdelali vzorce za izdelavo lutke. Na naš plakat smo najprej pogledali, kaj vse mora naša lutka imeti. Na karton smo narisali noge, trup, glavo, nos, ušesa ... Otroci so izrazili željo, da bi jih sami izrezali. Ponudile smo jim škarje in jih usmerjale, da so bile oblike čim bolj čiste (kar je pomembno za nadaljnjo

Slika 24: Rezanje delov telesa naše nove lutke

izdelavo lutke). Nato smo jih prerisali na peno in izrezali tudi to. Zanimivo je bilo opazovati otroke, ko so prehajali z rezanja kartona na peno (materiala se pri rezanju s škarjami obnašata povsem drugače). Nekaterim je bilo lažje rezati karton, drugim peno. Lili pri tej dejavnosti ni želela sodelovati in se je družila z deklico pri nadaljevanju vzorca. Ta je v njej našla tolažbo in podporo (kar se je zgodilo prvič), saj ji vzorec ni šel najbolje. Skupaj sta sodelovali; Lili ji je zaupala tudi skrivnost, kako si pri nadaljevanju vzorca pomaga ona. Menim, da je Lili pri tej dejavnosti izpadla zelo duhomorno, kar bi bilo v prihodnje dobro izkoristiti in dejavnost še bolj osmisliti. Zelo dobro bi jo bilo umestiti v celotno zgodbo lutke Lili. Mogoče pa se v prihodnosti kdaj znajde v kakšni težavi.

13.dan: Izdelajmo novega prijatelja |||

Podatki o pripravi

Tema: izdelajmo novega prijatelja |||

Čas priprave: četrtek, 19. maj 2016

Izhodišče: Lutka Lili si želi, da bi skupaj izdelali prijatelja, ki bi bil tak kot ona

Cilji

Področje: UMETNOST/MATEMATIKA/GIBANJE

- Spodbujanje radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti (izdelovanja lutke).

-
- Spodbujanje in razvijanje čutnega doživljanja z usmerjanjem povečane pozornosti v občutenje telesa (opazovanje in poslušanje).
 - Otrok se seznani z vzorcem in ga poskuša smiselno nadaljevati.
 - Razvijanje prstne spretnosti oziroma t. i. fine motorike.
-

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
 - Utrjevanje pesmi.
 - Igra: od kod prihaja zvok.
 - Igra kdo me kliče.
 - Izdelovanje prijatelja lutke Lili (združevanje njenih delov in določevanje zunanjih podrobnosti).
 - Izbiranje oblačil za novega prijatelja (lutko).
 - Individualno (seznanjanje z vzorci in smiselno nadaljevanje).
 - Prosta igra po koticčkih.
 - Prebivanje na igrišču.
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Slušalke,
- ruta,
- material za izdelavo lutke,
- otroška oblačila,
- pripomočki za spoznavanje vzorca,
- igrače,
- lutka Lili.

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- vodi igro od kod prihaja zvok,
- vodi dejavnosti izdelave novega prijatelja,
- spodbuja otroke pri spoznavanju vzorca,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- aktivno sodeluje v jutranjem krogu,
- vodi igro kdo me kliče,
- pomaga pri pripravi materiala in sredstev za izvedbo dejavnosti,
- skrb za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- spodbuja otroke k sodelovanju,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Slika 25: Igra z uporabo sluha

Za današnji dan sva z vzgojiteljico načrtovali dejavnosti, ki so bile osredinjene na sluh. Otroci so s pomočjo sluha iskali zvok. Obe dejavnosti sta bili otrokom zelo zabavni in danes bi se igre lahko igrali ves dan (tako visoko pozornost in koncentracijo so imeli). Nekaj težav so imeli pri ugotavljanju, kdo jih kliče, saj so imeli otroci v ušesih ušesne čepke, ki so jim

Slika 26: Izdelovanje trupa za našo novo lutko

preprečevali slišati. Zanesti so se morali na svoj vid.

Lili se je danes pridružila otrokom, ki so se zunaj igrali igre s sluhom. Nekaj otrok (danes smo dale otrokom prosto možnost izbire dejavnosti) se mi je pridružilo pri izdelovanju oz. sestavljanju delov lutke

Lili. Z vročim lepilom smo zlepili skupaj dele in jim dodali še vse drugo za združitev. Danes sem predvsem pazila na varnost, saj je lepilo, s katerim smo lepili, izjemno vroče. Ko se je lepilo dovolj shladilo, sem otrokom dovolila, da sami dele zlepijo skupaj. Ko je bila lutka narejena, je brez podrobnosti postala nov akter v naši skupini. Otroci so jo prenašali okrog in jo začeli poimenovati Gregor. Ime nove lutke se je zelo hitro prijelo; otroci so zelo hitro sprejeli še nedokončano lutko.

Danes nam je izdelava vzela več časa, kot smo pričakovale.

Slika 27: Deklica nosi še nedokončano lutko Gregorja

Z velikim presenečenjem sem opazovala otroke pri sestavljanju nove lutke. Imeli so veliko motivacijo in željo po izdelovanju. Za vsak nov del lutke so me spraševali, kaj je, iz česa je in ali ima Lili enake dele. Da smo se prepričali o enakosti, sem k poklicala Lili. Ta nam je pokazala svoje dele in lahko smo jih primerjali z Gregorjem (novo lutko). Novonastala lutka ima popolnoma enako zgradbo svojega telesa kot Lili.

14. dan: Izdelajmo novega prijatelja V

Podatki o pripravi

Tema: izdelajmo novega prijatelja V

Čas priprave: petek, 20. maj 2016

Izhodišče: lutka Lili si želi, da bi skupaj izdelali prijatelja, ki bi bil tak kot ona

Cilji

Področje: UMETNOST/JEZIK/GIBANJE

- Spodbujanje radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti (izdelovanja lutke).
 - Spodbujanje jezikovne zmožnosti otrok (komunikacija).
 - Otrok se seznani z nebesednim načinom komunikacije.
 - Razvijanje prstne spretnosti oziroma t. i. fine motorike.
-

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
 - Utrjevanje pesmi.
 - Pogovor o tem, kako se počutimo/-jo drugačni in kdaj smo žalostni (spoznavanje čustev in njihov prikaz z znakovnim jezikom).
 - Izdelovanje prijatelja lutke Lili (dokončna izdelava nove lutke).
 - Igralni dan.
 - Prosta igra po kotičkih.
 - Prebivanje na igrišču.
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Material za izdelavo lutke,
- slike čustev in slikovni prikaz znakovnega jezika,
- igrače,
- lutka Lili.

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA (odsotna):

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- vodi jutranji krog in pogovor o čustvih,
- vodi dejavnosti dokončne izdelave lutke,
- pripravi material in sredstva za izvedbo dejavnosti,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- sodeluje pri pogovoru o čustvih in z lutko Lili otrokom predstavi kretnje za čustva,
- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- pomaga pri pripravi sredstev in prostora,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Danes smo najprej v jutranjem krogu zapeli pesem Takšnega klobučka. Otrokom je zelo zanimivo, kadar se razdelimo na pol in eni pesem kažejo z znakovnim jezikom, drugi pa zraven igrajo na glasbila. Otroci pesem že zelo dobro kažejo in pojejo. Pri tem imajo za zgled ves čas lutko Lili. Ta včasih pesem poje in igra na triangel (njeno najljubše glasbilo), drugič pa zraven kaže kretnje.

Zanimivo mi je razmišljanje otrok, da kadar Lili ne odpira ust (torej kadar jaz uporabljam obe njeni roki), otroci ne mislijo, da Lili ne poje, ampak da Lili poje preveč po tiho. Takrat se posebej potrudi peti bolj na glas.

Danes smo za pogovor o drugačnosti vzeli primer najljubšega prijatelja. Ugotovili smo, da imamo vsi drugačne prijatelje. Nekateri imajo za svoje najboljše prijatelje mamice in očke, drugi pa predvsem velikokrat izpostavijo otroka iz skupine. Iz

Slika 28: Deklica striže volno za lasuljo lutke

steno ob jutranjem krogu prilepili še slike na novo naučenih znakov (kretenj) za čustva.

Otroci so želeli imeti novo lutko Gregorja že v jutranjem krogu. To sem jim tudi dovolila. Z njim ravnajo zelo previdno, prek njega pa tudi že govorijo in kažejo. Lutka danes še ni bila povsem končana, a je bila otrokom že prijetna.

odgovorov je Anja temo o prijateljstvu napeljala na pogovor o čustvih. Lili je vsakič, ko je Anja omenila čustvo, zraven pokazala kretnjo zanj. To je naredila povsem nenapovedano. Otroci so seveda njene gibe takoj opazili. Najprej so jo nekajkrat le opazili, nato so nekateri začeli za njo ponavljati.

Opazila sem, da so si znake za kretnje zelo hitro zapomnili. Na koncu smo na

Slika 29: Deklica mi pomaga namestiti lasuljo na Gregorja

Lutki je bilo treba izdelati še lase, izbrati oči in prilepiti usta. Otroci so tako pomagali izbrati barvo njegovih las. Tudi danes smo se za izbiro vrnili nazaj k plakatu, na katerem smo zbrali vse ideje. Otroci so izbrali oranžne lase in zelene oči. Zanimivo mi je bilo, da jim je bila ta kombinacija všeč, saj je zelo neobičajna. Zelena in oranžna sta barvi, ki v kombinaciji hitro delujeta neprijetno, hkrati pa je uporaba zelenih oči na lutki velikokrat lahko slabša izbira. Vendar je ta lutka delo otrok, zato jih z vzgojiteljico nisva preusmerjali k drugi možnosti.

Volno so otroci previdno rezali na manjše dele, s katerimi smo pozneje izdelali lasuljo. Pripravljeno lasuljo smo skupaj z očmi pospravili na varno mesto.

5.4. ČETRTEK

15. dan: Izdelajmo novega prijatelja VI

Podatki o pripravi

Tema: izdelajmo novega prijatelja VI

Čas priprave: ponedeljek, 23. maj 2016

Izhodišče: lutka Lili si želi, da bi skupaj izdelali prijatelja, ki bi bil tak kot ona

Cilji

Področje: UMETNOST/GIBANJE/UMETNOST

- Spodbujanje radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti (izdelovanja lutke).
 - Razvijanje prstne spretnosti oziroma t. i. fine motorike.
 - Doživljanje umetnosti kot del družabnega in kulturnega življenja.
-

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
 - Utrjevanje pesmi.
 - Izdelovanje prijatelja lutke Lili (lutki bomo izdelali kožo).
 - Generalka za prireditev ob 10-letnici Vrtca Racman.
 - Prosta igra po koticah.
 - Prebivanje na igrišču.
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- material za izdelavo lutke,
- pripomočki za pripravo prireditve ob 10-letnici Vrtca Racman,
- lutka Lili.

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- vodi dejavnost izdelovanja lutke (izdelovanje kože),
- spodbuja otroke pri nastopu na generalki za prireditev ob 10-letnici Vrtca Racman,
- skrbi za varnost in prijetno počutje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- sodeluje pri jutranjem krogu,
- sodeluje pri pripravi na prireditev ob 10-letnici vrtca,
- pripravi material in sredstva za izvedbo dejavnosti,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- pomaga pri pripravi sredstev in prostora,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Danes smo morali z dejavnostmi bolj pohiteti oz. jih omejiti, saj smo imeli generalko za prireditev ob 10. obletnici vrtca. Skupaj smo že v jutranjem krogu pogledali obe lutki in otroci so povedali, kaj vse še naši lutki manjka. Ugotovili smo, da ji manjkajo koža, oblačila, lasje, oči, ušesa in roke. Ker Anja želi Gregorja obdržati po mojem odhodu, sva rokavičke za lutko zašili doma in tako poskrbeli, da bo Gregor še dolgo lahko prebival v njihovi skupini. Otroci so v parih oblačili lutko. Nekaj otrok je

Gregorju obleklo kožo, drugi so pritrdili lase in oči, ga oblekli. Na koncu smo dobili končno podobo našega Gregorja.

Slika 30: Naša nova lutka Gregor

Otrokom se je zdel smešen, saj je imel na sebi oblečeno trenirko. Povedala sem jim, da so ta oblačila izbrali sami. Zelo hitro so videli, da je tudi Gregor brez copat in da ima na nogah samo nogavičke. To jim je bilo všeč, zato tega niso spreminjali.

Ko smo odšli na generalko, smo s seboj vzeli Lili. Ta je bila z otroki prisotna tudi na nastopu. Dvigovala jim je motivacijo ter njihov strah pretvorila v veselje in užitek. Med nastopom je enemu izmed dečkov priskočila na pomoč, saj se je znašel v neprijetni situaciji. Pogrešal je svojo mami in ni želel nastopati. K sebi je stisnil Lili in se opogumil, da je z otroki odšel na oder.

Po generalki je sledila prosta igra, kamor otroci zelo radi vzamejo tudi Lili in Gregorja. Oba se zelo rada gugata (vsaj tako pravijo otroci). Na igrišču se družita tudi z drugimi otroki (drugih skupin), kar zelo dobro vpliva tudi na dinamiko igre na igrišču.

Slika 31: Lili na nastopu ob 10-letnici vrtca

16. dan: Izdelali smo novo lutko

Podatki o pripravi

Tema: izdelali smo novo lutko

Čas priprave: torek, 24. maj 2016

Izhodišče: lutka Lili si želi, da bi skupaj izdelali prijatelja, ki bi bil tak kot ona

Cilji

Področje: UMETNOST/GIBANJE/JEZIK

- Spodbujanje radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti (izdelovanja lutke).
- Razvijanje prstne spretnosti oziroma t. i. fine motorike.
- Otrok posluša zgodbo in doživlja čustva ob njej.

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
- Utrjevanje pesmi in plesa.
- Branje zgodbe (Uhlji takšni in drugačni).
- Dodajanje podrobnosti novi lutki (lasje, oči, ime).
- Prosta igra po koticčkih.
- Prebivanje na igrišču.

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
- skupinska,
- individualna.

Sredstva

- Knjiga (Uhlji takšni in drugačni – Guido van Genechten),
- volna,
- oči (za lutko),
- blago,
- lutka Lili,
- igrače.

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- prebere zgodbo Uhlji takšni in drugačni (Guido van Genechten),
- vodi pogovor o zgodbi,
- otroke spodbuja pri izdelavi podrobnosti na skupni lutki,
- skrbi za varnost in prijetno počutje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- sodeluje pri jutranjem krogu,
- sodeluje pri izdelavi skupne lutke,
- pripravi material in sredstva za izvedbo dejavnosti,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti;
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- pomaga pri pripravi sredstev in prostora,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Danes smo imeli bolj sproščen dan, saj smo praznovali. Otroci so si zaželeli plesati in peti, zato smo jim to kljub načrtovanim dejavnostim omogočili. Prejšnji dan smo z izdelavo lutke zelo hitro napredovali, zato smo imeli danes manj dela. Otroci so lutki dodali le še obrazne podrobnosti. Gregorju

Slika 32: Lili in Gregor

smo narisali obrvi in mu z rdečilom namazali lička. Po koncu plesa smo se vsi skupaj ulegli na tla in se sprostili. Za nami je nekaj zahtevnih tednov; ležanje ob umirjeni glasbi je bilo sproščajoče in prijetno.

Anja je otroke vprašala, ali želijo slišati novo zgodbo. Prebrala jo je in otroci so jo z velikim zanimanjem in v tišini poslušali. Lili je danes sedela v naročjih. Pri vsakem je

bila nekaj trenutkov in čisto vsi so jo želeli imeti. Gregor mora sedeti še v krogu, saj se mora po mnenju otrok še naučiti vseh naših pravil. Tako Lili kot Grega sta izjemno priljubljena. Opažam, da je Lili otrokom še vedno malo bližje, verjetno tudi zato, ker so jo imeli do zdaj možnost bolje spoznati. Otrokom bova z Anjo omogočili veliko skupnega druženja in dejavnosti, prek katerih se bodo še bolje spoznali. Ker je bil današnji dan organiziran drugače, kot je bilo predvideno, nismo dosegli vseh zadanih ciljev. Predvsem nismo v celoti dosegli cilja, da otrok razvija prstne spretnosti oz. t. i. fino motoriko. Ponovno se je izkazalo, kako zelo pomembna je vzgojiteljeva fleksibilnost. Pripravljeni moramo biti na odzive otrok, se jim prilagajati in jih poslušati. Njihovo motivacijo je treba uporabiti, takoj ko jo pokažejo, saj s tem dosežemo največji učinek pri njihovem učenju in napredovanju. Odločili sva se, da bova jutri načrtovali igre spoznavanja. Uporabili bova igre, za katere veva, da so otrokom zelo zanimive.

17. dan: Spoznajmo novega prijatelja

Podatki o pripravi

Tema: spoznajmo novega prijatelja

Čas priprave: sredo, 25. maj 2016

Izhodišče: lutka Lili si želi, da bi skupaj izdelali prijatelja, ki bi bil tak kot ona

Cilji

Področje: UMETNOST/DRUŽBA

- Spodbujanje radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti (izdelovanja lutke).
 - Z lutko ustvariti pozitivno in zabavno vzdušje v skupini.
 - Otrok ima možnost razvoja v prijateljskih odnosih z vrstniki.
-

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
- Utrjevanje pesmi in plesa.
- Pogovor o tem, kako smo izdelali svojo lutko.
- Socialna igra pajkova mreža.

-
- Socialna igra kdo se skriva.
 - Prosta igra po kotičkih (vključevanje lutke Lili in Gregorja v prosto igro).
 - Prebivanje na igrišču.
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Volna,
 - rjuha,
 - lutka Gregor,
 - lutka Lili,
 - igrače.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- vodi obe socialni igri (kdo se skriva in pajkova mreža),
- animira lutko Gregorja, spodbuja otroke pri vključevanju lutk v prosto igro,
- skrbi za varnost in prijetno počutje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- sodeluje pri jutranjem krogu,
- sodeluje pri socialnih igrah,
- pripravi material in sredstva za izvedbo dejavnosti,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- pomaga pri pripravi sredstev in prostora,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Danes smo dan začeli z jutranjim krogom. Lili je s seboj v jutranji krog prinesla plakat,

Slika 33: Gregor in deklica na gugalnici

na katerega smo na začetku izdelovanja nove lutke pisali ideje. Otroci so se še vedno spomnili, kaj so povedali in kakšne predloge o novi lutki so imeli. Skupaj smo šli čez vse predloge in obkljukali tiste lastnosti, ki smo jih novi lutki (Gregorju) dodali. Ko je Anja na sredo kroga prinesla veliko

rjuho, so otroci takoj prepoznali igro, ki smo se jo igrali. Kot vsakič do zdaj so

bili zelo neučakani, kdaj bodo prišli na vrsto, da jih bo Anja pokrila. Pokrila je tudi Lili in Gregorja. Spraševala jih je po njunih zunanjih značilnostih. Nekateri otroci so bolj in drugi manj pozorni na podrobnosti. Ko jih je vprašala, kakšne copate ima Gregor na sebi, je v skupini nastal občutek zmede. Otroci so nekaj časa potrebovali, da so se spomnili, da jih nima.

Gregor je imel pri sebi klobčič volne, zato smo mu predlagali igro pajkova mreža.

Tudi to otroci zdaj že zelo dobro poznajo. Gregorju se je danes še malo zatikalo in imel je nekaj težav pri držanju volne. Otroci so bili potrpežljivi in mu prijazno svetovali kako naj volno pravilno prime.

Danes je bil najin namen, da otroci bolj spoznajo Gregorja in nasprotno. Ker je Gregor nastal pred našimi očmi, ga po zunanji značilnosti poznamo bolje. Otroci so mu danes dodali veliko novih lastnosti.

Slika 34: Ogled plakata in idej otrok

Predvsem so določili, kaj rad je in česa ne mara. Zelo rad se guga (tako kot Lili) in obožuje spanje na ležalniku. Lili je velikokrat spala skupaj z otroki, Gregorju pa so določili nov ležalnik, na katerem spi med počitkom. Dogovorili smo se, da bo vsak dan eden izmed otrok Gregorja pokril in mu izbral igračo, s katero bo počival. S to idejo se je strinjal tudi Gregor.

5.5. PETI TEDEN

18. dan: Naša čustva

Podatki o pripravi

Tema: naša čustva

Čas priprave: ponedeljek

Izhodišče: seznanjanje s čustvi

Cilji

Področje: jezik, družba

- Otrok razvija sposobnost miselnega in čustvenega sodelovanja ob branju zgodbe in po njenem branju.
 - Otrok razvija občutek empatije ob možnosti izražanja lastnih čustev in sprejemanju čustev drugega.
-

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
 - Seznanitev s čustvenim barometrom.
 - Branje zgodbe Vsak je kdaj žalosten.
 - Pogovor o vsebini.
 - Prosta igra po koticčkih.
-

Metode dela

Igra, pogovor, razlaga z demonstracijo, opazovanje, lastne aktivnosti.

Učne oblike

-
- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Knjiga,
 - čustveni barometer,
 - flomaster in lepilni trak,
 - simboli otrok na ščipalkah,
 - igrače po kotičkih.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji pozdrav,
- vodi seznanjanje s čustvenim barometrom,
- vodi pogovor o prebrani vsebini,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- sodeluje pri jutranjem pozdravu,
- spodbuja in usmerja otroke,
- pomaga pri pripravi igrač po kotičkih,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin)

- animira lutko Lili,
 - skrbi za varnost in prijetno vzdušje.
-

EVALVACIJA

V jutranjem krogu sem otroke vprašala, kako se danes počutijo. Večina jih je odgovorila, da se počutijo dobro. Nato sem jih vprašala, ali bi svoje razpoloženje opisali kot veselo. Pritrdili so. V naročju sem imela Lili in danes je bila zelo slabe volje. To je pokazala s svojim nagibom telesa, z držo rok in glave. Otroci so se v

krogu med seboj spogledovali in smejali. Lili še nikoli ni bila tako redkobesedna kot danes.

Pozneje sem jih vprašala še po drugih čustvenih stanjih (npr. žalost, jeza, strah ...), vendar se nihče ni identificiral z omenjenimi čustvi.

Otrokom sem povedala, kaj so čustva, in jih takoj opozorila, da ni nobeno čustvo brez pomena.

Povedala sem jim, da so nekatera čustva bolj in druga manj prijetna. Ena izmed deklic je takoj rekla, da ko smo žalostni, jokamo in da takrat pomaga, če nekomu pokažeš smešnico.

Otroke sem nato spodbudila, da so z obrazom poskušali pokazati osnovna čustva. Začeli smo z veseljem. Vsi so se široko nasmejali. Enega izmed otrok sem naključno izbrala in ga prosila, da je na pripravljen barometer narisal vesel

obraz. Zanimivo mi je bilo, da so otroci pri jeznem izrazu mršili v čelo in usta pomikali v ravno linijo. Čeprav sem jih usmerjala k temu, da pokažejo svoj pristen izraz jeze,

Slika 35: Lili postavlja svoj znak na čustvometer

Slika 36: Čustvometer

so na barometer narisali obraz z ravno črto. Pri odločanju se je večina otrok opredelila, da se danes počutijo dobro/veselo. Eden izmed dečkov se je opredelil kot jezen, čeprav svoje odločitve ni znal pojasniti.

Sledilo je branje knjige, ki jo je prebrala vzgojiteljica Anja, znotraj katere je predstavljena kratka zgodba o deklici, ki ji je umrl njen ljubljeneček. Glede na odziv otrok (postavljanje vprašanj, deljenje lastnih misli) lahko potrdim, da otroci ob tej temi niso bili zadržani. Na obrazih nekaterih otrok sem začutila, da so izražali neko empatijo do deklice v zgodbi. Anja jim je razložila, da je proces smrti naraven ter da živali in ljudje lahko umrejo zaradi nesreč ali neozdravljive bolezni. Povedala jim je,

da ni nič narobe, če smo žalostni ob izgubi nekoga, ki ti veliko pomeni. Knjigo bova še nekaj dni pustili. Po koncu branja knjige se je Anja odločila, da vpraša Lili, zakaj je danes žalostna. Lili ni želela navesti razloga. Ena izmed deklic je predlagala, da naj gre počivat, pozneje pa se bo zbudila boljše volje. Njen predlog smo upoštevali in tako sem Lili danes domov odpeljala prej kot pretekle tedne.

19. Torta velikanka

Podatki o pripravi

Tema: torta velikanka

Čas priprave: torek, 7. junij 2016

Izhodišče: Lili praznuje rojstni dan

Cilji

Področje: DRUŽBA/JEZIK/MATEMATIKA

- Otrok spoznava lastnosti osebnega praznika (praznovanja rojstnega dne).
- Otrok spoznava lastnosti nebesednega jezika in se v njem preizkuša.
- Otrok prireja (čustva h kretnjam).

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
- Gradnja torte velikanke.
- Didaktična igra (prirejanje čustev in kretenj).
- Igra kartice kako.
- Izdelava okraskov za torto.
- Prosta igra po koticah (vključevanje lutk Lili in Gregorja v prosto igro).
- Prebivanje na igrišču.

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

-
- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Nestrukturiran material (les, kartonaste škatle, ostanki papirja, pena)
 - vroče lepilo,
 - škarje,
 - igra prirejanja,
 - kartice kako,
 - lutka Gregor,
 - lutka Lili,
 - igrače.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- vodi igro kartice kako,
- animira lutko Gregorja,
- spodbuja otroke pri vključevanju lutk v prosto igro,
- skrbi za varnost in prijetno počutje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- sodeluje pri jutranjem krogu,
- vodi igro prirejanja čustev in kretenj,
- pripravi material in sredstva za izvedbo dejavnosti,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- vodi dejavnosti izdelave torte velikanke,
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- pomaga pri pripravi sredstev in prostora,

- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Danes smo otrokom ponudile nestrukturiran material za izdelavo torte velikanke. Po dogovoru z otroki smo Lili danes za nekaj časa poslali v skupino Polžev. Tam se je družila skupaj z najmlajšimi v enoti; sodeč po slikah, so se imeli skupaj zelo lepo. Ob njeni odsotnosti smo lahko začeli izdelavo presenečenja. Želela sem, da otroci resnično torto zgradijo sami, hkrati pa sem jih opozarjala na smiselnost gradnje

Slika 37: Didaktična igra za utrjevanje čustev

(spodaj večji in zgoraj manjši kosi). Hitro sem ugotovila, da težav s tem nimajo, saj so že pri sestavljanju zlagali elemente drugega na drugega po smiselnem zaporedju. Nastala je velika in težka torta velikanka. Ob skrivanju torte so bili otroci na svoj izdelek zelo

ponosni in previdni. Skrili smo jo in dobro pokrili, da jo Lili ob prebivanju v igralnici ne najde.

Ker sem želela, da torto zaradi varnosti izdelujemo v manjših skupinah, sva skupaj z vzgojiteljico Anjo pripravili tudi dejavnosti za druge otroke. Tako so pri eni skupini igrali igro kartice kako, pri drugi pa so imeli na voljo didaktično igro.

Že iz preteklih tednov veva, da so jim te dejavnosti zelo blizu. Pri eni so lahko zelo aktivni v gibanju, pri drugi pa urejajo slike, kar jih zelo motivira.

Opazila sem, da so bili otroci danes zaradi odsotnosti Lili bolj razposajeni. Težje jih je bilo umiriti ob preglasni igri in preusmeriti njihovo pozornost na želeno dejavnost. Ena izmed deklic je dečku, ki je tepel, povedala, da Lili ne bo vesela, ko se vrne, saj ne mara, da

Slika 38: Izdelovanje torte velikanke

se med seboj tepemo. Deček se nanjo ni odzval. Pozneje, ko se je Lili vrnila v igralnico, pa je prišel do nje in ji sam povedal, kaj se je zgodilo in kaj je naredil. Nad njegovim odzivom sem bila zelo pozitivno presenečena. K sebi je ves čas močno

stiskal lutko Gregorja, kar je nakazovalo na to, da ima ob svoji izpovedi močno stisko. Obe z vzgojiteljico sva se strinjali, da sta obe lutki nanj pozitivno vplivali.

Pri igri s prirejanjem čustev h kretnjam so bili otroci že pravi mojstri. Znake, ki smo se jih naučili, zdaj že zelo dobro poznajo, zato sem igro pozneje tudi otežila. Otrokom so znaki zelo zabavni, in čeprav jih spontano uporabljajo redki, se njihovega učenja vedno veselijo.

20.dan: Lubenica

Podatki o pripravi

Tema: lubenica

Čas priprave: četrtek, 9. junij 2016

Izhodišče: Lili v vrtec prinese veliko lubenico

Cilji

Področje: DRUŽBA/GIBANJE/MATEMATIKA

- Otrok se seznaja z delom kuharja.
 - Razvija prstno spretnost oziroma t. i. fino motoriko.
 - Utrjuje zaporedje.
-

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
 - Lili prinese veliko lubenico (kako jo lahko pojemo).
 - Dejavnosti rezanja lubenice in izdelovanja nabodal (lubenica + grozdje).
 - Prosta igra po koticčkih (vključevanje lutk Lili in Gregorja v prosto igro).
 - Preivanje na igrišču.
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,

-
- skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Lubenica,
 - grozdje,
 - noži,
 - zaščita za mize,
 - deske za rezanje,
 - lesene palčke,
 - lutka Gregor,
 - lutka Lili,
 - igrače.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- vodi dejavnost rezanja lubenice,
- animira lutko Gregorja,
- spodbuja otroke pri vključevanju lutk v prosto igro,
- skrbi za varnost in prijetno počutje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- sodeluje pri jutranjem krogu,
- vodi dejavnost izdelovanja sadnih nabodal,
- pripravi material in sredstva za izvedbo dejavnosti,
- skrbi za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
- pomaga pri dejavnostih izdelovanja sadnih nabodal in rezanja lubenice,
- vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
- pomaga pri pripravi sredstev in prostora,

- skrb za varnost in prijetno vzdušje.

EVALVACIJA

Slika 40: Lilijina ogromna lubenica

Pred zajtrkom je Lili vstopila v igralnico z ogromno lubenico v naročju. Na glas je sopihala in otroci so ji takoj priskočili na pomoč. Vsi so se veselili lubenice. Lili jim je povedala, da lubenice ne morejo pojesti z lupino. Otroci so ji razložili, da jo mora najprej narezati.

Po zajtrku smo se morali najprej pripraviti na rezanje lubenice. Vsak otrok je imel svoj predpasnik, nož in desko. Vsi otroci so Lili razlagali o tem, da imajo tudi oni doma lubenico in da jo zelo radi jejo. Najbolj je bilo otrokom zanimivo, da je tudi Lili rezala lubenico, saj je bila potem vsa mokra. Kljub predpasniku so bile njene roke mokre. Povedala jim je, da se bo umila in potem posušila – tako kot oni. Res je to tudi naredila. Sadna nabodala so bila v tej skupini velik uspeh. Otroci imajo sadje izjemno radi, največ pa jim je pomenilo, da so si ga lahko pripravili sami. Čeprav je bila naloga za vse otroke enaka, so bila vsa nabodala različna. Nekateri otroci so zelo čisto rezali lubenico in drugi malo manj. Veliko otrok je želelo

Slika 39: Deček s svojim sadnim nabodalom

odstraniti peške, zato je bila lubenica videti bolj zmečkana. To otrok ni oviralo. Ko smo lubenico razrezali, smo ugotovili, da je bila prevelika za nas. Odnegli smo jo še v druge skupine, v katerih so se je zelo razveselili.

Ker Gregor lubenice ne mara, se je igral v koticu, v katerem so se mu pridružili tudi drugi otroci, ko so končali izdelavo nabodal.

21. dan: Praznovanje Lilijinega rojstnega dne

Podatki o pripravi

Tema: praznovanje Lilijinega rojstnega dne

Čas priprave: petek, 10. junij 2016

Izhodišče: Lili praznuje rojstni dan

Cilji

Področje: DRUŽBA/UMETNOST

- Otrok spoznava značilnosti osebnega praznika (praznovanja rojstnega dne).
 - Razvija sposobnosti za vzpostavljanje in vzdrževanje prijateljskih odnosov z enim ali več otroki.
 - Razvijanje čutnega doživljanja z usmerjanjem povečane pozornosti v občutenje telesa in poslušanja glasbe.
-

Dejavnosti

- Jutranji pozdrav.
 - Ples ob glasbi in brez nje.
 - Praznovanje in rajanje ob Lilijinem osebnem prazniku.
 - Presenečenje za Lili (torta velikanka).
 - Prosta igra po koticah (vključevanje lutk Lili in Gregorja v prosto igro).
 - Prebivanje na igrišču.
-

Metode dela

Igra, petje, pogovor, demonstracija, lastna aktivnost.

Učne oblike

- Skupna,
 - skupinska,
 - individualna.
-

Sredstva

- Torta velikanka,

-
- glasbeni CD in radio,
 - pripomočki za praznovanje rojstnega dne,
 - lutka Gregor,
 - lutka Lili,
 - igrače.
-

Vloga odraslega

VZGOJITELJICA:

- vodi jutranji krog,
- vodi dejavnost ples glasbi in brez nje,
- vodi dejavnost rajanja in praznovanja,
- animira lutko Gregorja,
- spodbuja otroke pri vključevanju lutk v prosto igro,
- skrbi za varnost in prijetno počutje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Maja):

- sodeluje pri jutranjem krogu,
- sodeluje pri dejavnostih,
- pripravi materiala in sredstva za izvedbo dejavnosti,
- skrb za varnost in prijetno vzdušje.

POMOČNICA VZGOJITELJICE (Karin):

- animira in vključuje lutko Lili v dejavnosti,
 - vključuje lutko Lili v prosto igro otrok,
 - pomaga pri pripravi sredstev in prostora,
 - skrbi za varnost in prijetno vzdušje.
-

EVALVACIJA

Današnji dan je bil zaključek mojega projekta v skupini. Že ob prihodu v vrtec so se otroci Lili nasmihali in se po tiho pogovarjali med seboj o presenečenju za Lili. Najbolj mi je bilo zanimivo, ko so hodili do mene in me na glas spraševali, ali res ne smejo povedati Lili za torto velikanko. Lili so ves čas klicali stran od mesta, na katerem je bila torta skrita. Najprej smo dan začeli v jutranjem krogu, v katerem je Anja naznanila, da Lili praznuje svoj rojstni dan. Nato je besedo predala Lili in ta je

Slika 42: Otroci s skupnimi močmi nosijo torto velikanko

otrokom povedala, da ona s prijatelji praznuje tako, da najprej v krogu zaplešejo. To smo najprej tudi storili. V krogu smo zaplesali ob glasbi, ki jo je s seboj prinesla Lili. Otrokom pa je povedala tudi, da ker njeni prijatelji glasbe ne slišijo, jo poslušajo drugače. Otroci so si dali v ušesa čepke in plesali brez glasbe. Ugotovili so, da se vseeno slišijo udarci. Eden izmed dečkov je povedal, da so to bobni. Lili jim je razložila, da to lahko čutijo tudi gluhi. Nato je Anja otroke spodbudila k temu, da gredo skupaj po presenečenje za Lili. Otroci so Lili naročili, da mora zapreti oči in da res ne sme gledati. Skupaj so odšli po torto velikanko in s seboj vzeli tudi Gregorja. Ker je torta težka in velika, so morali otroci med seboj sodelovati. Vmes so drug drugega opozarjali na previdnost in močno držanje torte, da ne pade. Lili je ob pogledu na torto povsem obnemela in ostala brez besed. Otrokom se je na obrazih pokazal velik nasmeh ponosa ob tem, ko so osrečili Lili. Vsak otrok ji je ob rojstnem dnevu čestital in se z njo slikal.

Slika 41: Veselje lutke Lili ob presenečenju otrok

Nekateri otroci so ji dali tudi poljub in močen objem.

Skupaj so še enkrat porajali okrog torte in zapeli pesem Klobuček z znakovnim jezikom. Otroci so Lili vseeno želeli narisati risbice; tokrat so vsi risali svoje najlepše spomine z njo. Nastala je čudovita knjiga, ki jo je Lili odnesla domov. Skupaj smo se slikali za spomin, nato pa so se otroci, Lili in Gregor odšli igrati na igrišče. Danes sta bila oba prisotna zadnji dan, saj sta nato za nekaj dni odšla na morje. Obljubila sta jim razglednico z morja in da se kmalu vrneta.

Slika 43: Zaključna slika

5.6. EVALVACIJA CELOTNIH DNI PREBIVANJA LUTKE LILI V SKUPINI

Lutka Lili je s svojim skrivnostnim prihodom med otroke prinesla svojevrstno navdušenje in pričakovanje. Počutili so se izjemno pomembne, saj je bila njihova naloga sprejeti lutko Lili v skupino, jo naučiti vsega, kar znajo, in hkrati sprejeti njene značilnosti, ideje, znanja ... Nanjo so bili otroci ponosni od samega začetka. Čeprav so bili starši seznanjeni z njenim prihodom, pa niso mogli povsem razumeti, kaj je lutka Lili sprožila v mislih in srcih otrok.

Do Lili so bili otroci nežni in zaupljivi. Med prebivanjem so ji zaupali veliko zanimivih skrivnosti in informacij, ki bi jih iz otrok vzgojiteljica težje pridobila. Poleg splošne dobre volje zaradi njene bližine se je razlika poznala tudi v skupinski dinamiki. Skupino sem imela možnost spoznati že prej, kar je bistveno vplivalo tudi na najino prebivanje v tem mesecu. Otroke sem tako lahko individualno spodbujala k

Slika 44: Deklica in Lili rišeta z barvicami

Slika 45: Deklica skupaj z Lili premika svoj znak na čustvomestu

druženju in sodelovanju z Lili. Kot sem zapisala v uvodu, otroci vzamejo lutko za enega izmed njih in ravno to sem tudi dosegla. Otroci so z Lili skupaj jedli, opravljali higienske potrebe, se družili, smejali, jokali, hodili na sprehode, izlete ...

Težko zapišem vse, kar smo doživeli in kako je bilo to druženje občutiti, vendar sem prepričana, da ima vsak otrok še danes Lili v dobrem spominu.

Poleg skupine, v kateri je Lili prebivala, je bilo veliko pozitivnih odzivov tudi v drugih skupinah, predvsem ob skupnih druženjih. Lili je bila velikokrat tudi del oddajanja otrok. Otroci so jo učili novih načinov igre, jo seznanjali s pravilno govorico, se z njo pogovarjali in igrali.

Zanimivo mi je bilo, da nanjo nikoli niso bili jezni, spremenil pa se je tudi njihov odnos do vzgojiteljic. Otroci so začeli več spraševati in biti pozornejši drug na drugega. Poleg tega se je povečala motivacija otrok pri delu in zadolžitvah (če sodeluje Lili, bodo sodelovali tudi oni). Lili je otrokom na prijeten način predstavila znakovni jezik in temo drugačnosti. Skupaj z njo smo spoznali veliko novih kotičkov sveta ter se odpravili po poteh neznanih in malo težjih tem. Na začetku, še pred našim druženjem, me je ob načrtovanju skrbelo, kako bodo otroci razumeli skupino gluhih in

Slika 46: Deklica in deček skupaj z Lili pojeta pesem Takšnega klobučka

Slika 47: Lili na zajtrku

animirala, kar je bil na trenutke velik izziv, predvsem zaradi njene dinamike, saj se je udeleževala vseh aktivnostih, v katerih je bilo včasih nemogoče v celoti izvajati pravilne in lutkovno ustrezne gibe.

Ves čas načrtovanja dejavnosti smo se osredinjale na naš tematski sklop in ga po potrebi nadgrajevale oz. spreminjale. Dejavnosti so bile izvedene skladno s

naglušnih ter njihovo nezmožnost slišanja. Ob koncu ugotavljam, da ni teme na svetu, ki je otrokom ne bi mogli predstaviti. Med načrtovanjem sem se samo prilagajala njihovem doseženemu znanju in to nadgrajevala z aktivnostmi, ki so jim blizu in zanimive.

Ves čas našega prebivanja v skupini sem skrbela, da sem lutko Lili ustrezno

Slika 48: Deklica in Lili na gugalnici

Kurikulumom za vrtce (1999) in z letnim delovnim načrtom vrtca. Dnevna evalvacija, ki sva jo opravili skupaj z vzgojiteljico, nama je omogočila načrtovanje dejavnosti za naslednji dan. S tem sva otrokom zagotovili večjo aktivnost pri načrtovanju naših dni.

5.7. VLOGA LUTKE PRI SPOZNAVANJU OTROK Z DRUGAČNOSTJO

Veliko je bilo že napisanega na temo lutka kot pomoč pri podajanju teme, vendar lahko rečem, da težko razumeš njeno vlogo, dokler je ne preizkusiš.

Lutka Lili je otroke opozorila na drugačnost že s svojim videzom. Čeprav ima telesno zgradbo enako kot otroci, je veliko manjša in lažja, ima rdeče lase, ogromen nos in štrleča ušesa. Njena družina sem jaz, kar je na svoj način popolnoma drugačno kot pri njih doma.

Velikokrat sem imela med našim druženjem občutek, da se otroci na drugačnost že zelo dobro spoznajo. Ob načrtovanih dejavnostih sem ugotovila, da jim je drugačnost »čudna« (njihov izraz). Ko smo se pogovarjali o drugačnih lastnostih, so bili vedno presenečeni, npr.: čudno je, da ne maraš čokolade, kako je mogoče, da nimaš očka ... Lili se je velikokrat znašla v situaciji, ko je otrokom razlagala drugačnost, osebe in odnose. Njo so vedno z zanimanjem poslušali, ona je imela vedno vse prav. Lili je bila močno motivacijsko sredstvo, ob katerem je bil že pogovor o drugačnosti zelo dobra in zanimiva dejavnost (običajno jim ob pogovoru postane dolgčas).

Slika 49: Lili pomaga deklici pri barvanju svoje telesne lutke

Drugačnost v Kurikulumu za vrtce spada pod področje družbe, vendar menim, da smo jo s pomočjo vzgojiteljic zelo dobro vpele tudi v druga področja. Tako smo drugačnost z Lili spoznavali prek vsebin iz knjig, različnih didaktičnih iger, iger sodelovanja, spoznavanja sebe in drugih, prek izvajanja matematičnih nalog/vaj, različnih likovnih upodobitev drugačnih pogledov na stvari in dogodke, prek praznovanja rojstnega dne in spoznavanja novega letnega časa ter primerjave s prejšnjimi.

5.8. KAKO LUTKA PREDSTAVI SKUPINO GLUHIH IN NAGLUŠNIH

Med pripravo na vstop v skupino Račk me je najbolj skrbela predstavitev teme gluhih in naglušnih. Ker sem temo predstavljala, ne da bi se otroci spoznali z gluho osebo, je vse skupaj predstavljalo dodaten in svojevrsten izziv. Tema gluhi in naglušni se močno povezuje s temo drugačnosti. Gre za skupino, ki je v veliko pogledih drugačna od nas, a hkrati nam je izjemno podobna. Njihove prilagoditve so pomemben del našega vsakdana, za katere menim, da je o njih treba otroke zgodaj seznaniti.

Poleg tega, da pri otrocih dosežem izraz spoštovanja te skupine, mi je bilo pomembno, da vsaj približno razumejo, kaj pomeni, da ne slišijo. Vse moje aktivnosti so bile narejene tako, da so otroci spoznavali občutek nezmožnosti slišanja. Na izjemno zanimiv način je Lili otrokom predstavila svoje prijatelje, ki so se med seboj sporazumevali na njim »čuden« način. Prvič se je to zgodilo, ko je otroke postavila pred izziv, da morajo njene prijatelje naučiti pesem Takšnega klobučka, ki so jo oni zelo radi peli. Posneli smo se in Lili je ta posnetek pokazala svojim prijateljem. Pred dnem, ko je Lili predstavila svoje prijatelje, se otroci niso imeli možnosti na nič navezati. Zdelo se mi je, da ne razumejo najbolje, kaj pomeni, da se drugače pogovarjajo. Posnela sem posnetek, na katerem se Lili pogovarja skupaj s svojimi prijatelji. Pogovarjajo se čisto običajne stvari in skupaj celo odkretajo pesem Takšnega klobučka. Ta posnetek je med otroki privabil veliko zanimanja za Lilijine prijatelje in njihov način sporazumevanja. V prihodnje bi bilo izjemno pomembno, da bi se z njimi tudi srečali.

Vse aktivnosti, ki so zahtevale uporabo sluha ali drugih čutil, so bile otrokom izjemno zabavne. Po pogovoru z vzgojiteljico sem videla, da sluh zelo malokrat uporabljajo pri načrtovanih dejavnostih. Skupne dejavnosti so od otrok zahtevale veliko mero pozornosti, hkrati pa so bile igra. Otroci so bili velikokrat tudi nezaupljivi do aktivnosti, pri katerih smo jim čez oči namestile prevezo. S tem smo hkrati veliko naredile tudi na zaupanju otrok do vzgojiteljice in med njimi samimi.

Čeprav je tema za otroke te starostne skupine zelo zahtevna, sem bila na koncu pozitivno presenečena nad njihovim znanjem. Težko trdim, da prav vsi zelo dobro razumejo skupino gluhih in naglušnih, vsekakor pa sem jim skupaj z lutko Lili omogočila, da so preizkusili, kako je to videti. Zavedam se, da je en mesec premalo

za velik napredek, zato je po končni evalvaciji vzgojiteljica organizirala tudi nadaljevanje dejavnosti.

Otroci so izjemno dojemljivi, zato sem zadovoljna z odločitvijo, da jim predstavim to skupino. Vsak dan znova so me spraševali po Liliinih gluhih prijateljih ter meni in drugim otrokom iz enote razlagali in opisovali pomen gluhotе ter način, kako si gluhe osebe lahko pomagajo. S tem je bil moj namen dosežen. Otroci so pri novi temi pokazali veliko mero notranje motivacije, ki jim je dala ideje za nova vprašanja in odgovore.

5.9. ODZIVI OTROK NA SKUPNO KREIRANJE LJUBLJENCA SKUPINE

Že prvi dan so otroci lutko Lili spraševali, ali ima kakšnega bratca in sestrice. Povedala jim je, da nima, vendar ima ogromno prijateljev, ki so prav taki kot oni (osebe, otroci). Pozneje ob našem druženju je bila Lili žalostna, saj si je zaželela prijatelja, ki bi bil videti kot ona. Po presenečenju vseh treh vzgojiteljic je eden izmed

Slika 50: Otroci in lutka Lili pri izdelovanju nove lutke

dečkov predlagal, da bi ga lahko naredili tako, kot mamice naredijo otroke. Ker je bil predlog zelo dober, smo iz tega izhajale naprej. Najprej je Lili otrokom razložila njen nastanek, nato smo oblikovali (in zapisali) predloge nastanka

nove lutke. Ob celotnem procesu so sodelovali vsi otroci, tako da je bil končni izdelek resnično želja in ideja vseh. Otroci so bili izjemno radovedni. Zanimalo jih je, kako je videti lutka Lili pod oblečilo, kakšen material sem uporabila pri njeni izdelavi, kako težka je ...

Nobenega izmed otrok nismo silile v izdelovanje, saj smo želele, da je izdelava nove lutke njihova želja. To se je izkazalo za zelo koristno, saj so tako otroci sodelovali takrat, ko so želeli (čisto vsi pa so jo pomagali izdelati).

Ko smo dele nove lutke prvič združili v celoto, so jo otroci že nosili po igralnici in jo predstavljali kot Gregorja (predlog s plakata). To ime se je prijelo in naša lutka je zelo spontano dobila svoje ime. Dobila je tudi značaj, ki so ji ga skozi spontano igro še pred njenim dokončnim videzom dodelili otroci.

Zanimivo mi je bilo to, da je bil Gregor za otroke bolj samozavesten, prepirljiv, agresiven med igro kot Lili. Ko sem animirala Lili, sem se držala njenih značajskih lastnosti (nežnejša, neprepirljiva, tiha ...). Tega nismo želele spreminjati, saj je lutka delo otrok. Tudi Anja, ki je prevzela animacijo Gregorja, se je držala te smeri, ki so jo na neki način »določili« otroci.

Slika 51: Deklica se igra z Gregorjem

Od dne, ko je Gregor nastal, so ga otroci ves čas pogrešali in ga vabili k sebi. Tako se nam je pridružil v jutranjem krogu, pri zajtrku, kosilu, počitku, na igrišču, med igro. Velikokrat je bil, tako kot Lili, tudi predmet znotraj igre (npr. otrok pri zdravniku).

Lutka je po mojem odhodu ostala s skupino, v kateri bo vzgojiteljica prek nje otrokom predstavljala številne druge teme ter skrbela za enotnost in povezanost skupine.

5.10. NAČINI POMOČI LUTKE PRI UČENJU ZNAKOVNEGA JEZIKA V VRTCU

Lili je narejena po zgledu lutke *Signing Sam*, kar pomeni, da je izdelana ravno za pomoč pri učenju znakovnega jezika. To sem tudi dobro izkoristila ter otroke že od vstopa po malem učila znakov in kretenj. Med prosto igro smo se velikokrat igrali preprosto igro kako z rokami pokažem. Tako sem skupaj z lutko Lili otrokom predstavila gibanje rok in mimiko obraza.

Slika 52: Otroci gledajo posnetek Lilijinih prijateljev

Pri učenju znakovnega jezika sem sledila stopnjam, ki sem jih opisala tudi v teoretičnem delu diplomskega dela. Predvsem mi je bilo pomembno, da so se otroci učili prek igre in smiselno načrtovanih aktivnosti (npr.

ob učenju nove pesmi Takšnega klobučka, ki so ga odpeli in kretali

tudi na nastopu ob 10-letnici enote vrtca).

Otroci so velikokrat spontano oponašali gibe rok lutke Lili, čeprav teh gibov nismo poimenovali kretnje. Pozneje jim je bila ta beseda (kretnja) tako zanimiva, da so Lili ves čas spraševali, ali jih lahko nauči še kakšno novo. Naučili smo se predvsem kretenj za predstavljanje imena, prikazovanje čustev, imena za predmete (sladoled, stol ...). Otroci so velikokrat izrazili željo po držanju lutke Lili in prikazovanju kretenj prek nje. Zelo dobro bi bilo, če bi sama izdelala tudi rokavičke, ki bi bile primernejše velikosti otroške roke. S tem bi otrokom omogočila lažje prikazovanje kretenj prek lutke.

En mesec je občutno premalo za dobro uporabo kretenj, vendar sem dokazala, da je Lili pri motivaciji in učenju znakovnega jezika zelo dobro sredstvo.

5.11. VKLJUČEVANJE LUTKE V VSAKODNEVNE NAČRTOVANE DEJAVNOSTI

Lutko Lili sem otrokom predstavila kot enega izmed njih. To je pomenilo, da bo Lili vsak dan del njihove skupine. Z njimi je jedla zajtrk, se družila v jutranjem krogu in pri načrtovanih dejavnostih, jedla kosilo, malico, se umivala, spala na ležalnikih, hodila na izlete in dogodke ter vsak dan čakala

Slika 53: Lili in Gregor na igrišču

na odhod domov. Ker je Lili del moje družine, je morala z menoj vsak dan čakati v vrtcu do 17. ure. Otroci so jo sprejeli izjemno in nad vsemi pričakovanji. Vedela sem, da bo kot lutka otrokom zanimiva, vendar je Lili že prvi dan postala več. Postala je njihova zaupnica in prijateljica.

Otroci so Lili želeli imeti ob sebi celoten mesec. Z njo so se igrali v igralnici, na igrišču, ob hospitacijskih nastopih, v živalskem vrtu, ob 10-letnici vrtca, obisku gasilskega doma, v igri na dežju, druženju s starši ...

Otroci so imeli zanjo vedno veliko vprašanj, velikokrat pa so izrazili tudi skrb do nje:

1. »Ali se bo Lili umazala?«
2. »Ali bo Lili mokra?«
3. »Kako bo šla Lili z nami?«
4. »Kje bo Lili sedela?«

Ves čas so ji pomagali, kar jim je še dodatno vlivalo občutek ponosa. Lili se jim je vedno zahvaljevala in je bila dober vzor bontona. Otroci so se vedno zgledovali po njej. Zelo pogosto je postala tudi element spora med otroki, saj so npr. želeli, da Lili sedi pri njihovi mizi, se igra z njihovimi

Slika 55: Deklica z lutko Lili

Slika 54: Otroci in Lili na predstavi

igračami. Tako smo zelo dobro vadili tudi sklepanje kompromisov. Neverjetno je bilo videti, kako so otroci po treh tednih že sami med seboj sklepali dogovore, v katere vzgojiteljica ni bila vključena. Med seboj so reševali spore in Lili spraševali za mnenje.

Velikokrat so otroci želeli lutko pestovati, jo božati (kar se ji je vedno zdelo zelo prijetno) in božati. Tako so jo tudi med počitkom lahko imeli pri sebi, da je z njimi lažje zaspala.

Vzgojiteljica je že od prvega dne Lili vključevala v vse dejavnosti in ji tako postavljala še večjo pristnost. Do nje se je vedla kot do otrok, kar jim je vidno dalo občutek enakopravnosti, ki ga v vrtcu želimo dosežati.

Slika 56: Deklica čestita Lili za njen rojstni dan

ZAKLJUČEK

Ob iskanju literature za empirični del diplomskega dela sem našla veliko dobrih zapisov in predlogov, ki so mi pomagali pri mojem delu v skupini. Najpomembnejše se mi je zdelo, da sem lutka Lili animirala tako, da je njen značaj ostajal nespremenjen. Prek nje sem vas čas iskala rešitve za nastale probleme in vprašanja, ki smo jih sproti reševali. Naloga je bila izjemno zahtevna, hkrati pa sem prek lutke veliko lažje izrazila tudi samo sebe. Kot vzgojiteljica se velikokrat znajdem v situaciji, ko težko umirim skupino ali posameznika, z lutko Lili pa teh težav nisem imela. Kar koli sem prek nje povedala, sem bila slišana.

Z dejavnostmi v vrtcu sem dokazala, da lahko lutka kot ljubljene skupine doseže vse tisto, česar vzgojitelj ne more. Lutka lahko predstavi najobčutljivejše teme, združuje različna področja kurikulumu in hkrati s svojo zanimivo podobo uči tudi znakovnega jezika, ki je dokazano koristen v predšolskem obdobju.

Ugotovila sem, da je lutka Lili po svoji zgradbi izjemna motivacija za seznanjanje otrok s temo drugačnosti. S svojim posebnim videzom in z izjemno zanimivo zgodbo je otroke motivirala ter jim z drugimi didaktičnimi pripomočki omogočila, da so drugačnost spoznali na prijeten in poučen način. Hkrati je meni omogočila lažje posredovanje informacij o tem, kdo so gluhi in naglušni ter kakšno je njihovo življenje. Otroci so si vse, kar je Lili povedala in pokazala, izjemno dobro zapomnili in hkrati dobili močno motivacijo za nadaljnje delo. Ta motivacija se je za izjemno izkazala tudi pri kreiranju in izdelovanju nove skupinske lutke. Predvsem so otroci novo lutko ves čas primerjali z Lili in se veselili njenega novega prijatelja. Prek nove lutke, Gregorja, so otroci še aktivneje začeli uporabljati znakovni jezik, saj so ga ves čas želeli animirati. Oba sta zelo aktivno sodelovala pri oblikovanju dnevne rutine in vseh načrtovanih dejavnosti v vrtcu. Z vzgojiteljico sva predvsem opazili, da so otroci ob vstopu lutke Lili v skupino začeli postavljati več vprašanj. Ta so se v večini nanašala na njeno prebivanje v skupini. Lutko so veliko pestovali, prek nje sklepali kompromise in sledili njenemu vzoru.

Veselim se nadaljnjega dela z lutko Lili in spodbujam vse vzgojitelje, da si po mojih navodilih za izdelavo lutke izdelajo svojo in skupaj z njo vstopijo v navihan otroški svet, poln idej in vprašanj, na katera bo lutka vedno našla rešitve in odgovore.

VIRI IN LITERATURA

- Garcia, W. (2000). *Sign with your baby*. Bellingham: Northlight Communications: Stratton Kehl Publications.
- Geršak, V. in Korošec, H. (2011). Umetnost – prostor otrokovega doživljanja in izražanja. *Pristop Reggio Emilia – izziv za slovenske vrtce: zbornik zaključne konference – priročnik za dobro prakso*, 67–87.
- Geršak, V. in Lenard, V. (2012). Vmesni model za izvajanje plesne dejavnosti v vrtcu. *Revija za elementarno izobraževanje*, 5 (2–3), 91–106.
- Gimnazija in srednja šola Rudolfa Maistra Kamnik [spletna stran]. Dostopno na http://www.gssrm.si/wordpress/wpcontent/uploads/2015/11/NOZ2_VZG_2015-2016.pdf [datum dostopa: 13. 11. 2015]
- Gobec, D. (2000). Iz take smo snovi kot sanje. *Lutka, revija za lutkovno kulturo*. Ljubljana: Zveza kulturnih organizacij Slovenije, št. 56, str. 36–43.
- Hunt, T., Renfro, N. (1982). *Puppetry in Early Childhood Education*. Austin, Texas: Nacy Renfro Studios.
- Korošec, H. (2002). Neverbalna komunikacija in lutka. V: H. Korošec, E. Majaron (ur.), *Lutka iz vrtca v šolo*. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, str. 31–55.
- Korošec, H. (2003). *Komunikacija v gledališki in lutkovni dejavnosti*. Pridobljeno 15. 3. 2016. Dostopno na <http://www.pef.uni-lj.si/~vilic/gradiva/3-korosec-komunikacija.pdf>
- Korošec, H. (1996). *Radost gledaliških delavnic*. Celje: samozaložniško.
- *Kurikulum za vrtce* (1999). Ljubljana: Ministrstvo za šolstvo in šport.
- Majaron, E., Korošec, H. (2006). Otrokovo ustvarjanje z lutkami. V: B. Borota, V. Geršak, H. Korošec, E. Majaron, *Otrok v svetu glasbe, plesa in lutk*. Koper: Pedagoška fakulteta, str. 97–138.
- Majaron, E. (2000) Lutka, idealna povezava didaktičnih smotrov. *Lutka*, 56, str. 33–35.
- Majaron, E. (2002a). Lutka naša vsakodnevna pomočnica. V Korošec, H., Majaron, E. (ur.), *Lutka iz vrtca v šolo* (str. 59–64). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.

- Majaron, E. (2002b). Lutka pri oblikovanju mladega človeka. V H. Korošec, E. Majaron (ur.), *Lutka iz vrtca v šolo* (str. 5–8). Ljubljana: Pedagoška fakulteta.
- Murray, C. Garboden. (2007). *Simple signing with young children: a guide for infant, toddler, and preschool teachers*. Beltsville: Gryphon House.
- Podboršek L., Krajnc K. (2012). *Naučimo se znakovnega jezika 1, učbenik za slovenski jezik. 1. popravljen ponatis*. Ljubljana, Zavod za gluhe in naglušne Ljubljana.
- Palomares, S. (2001). *Spodbujanje strpnosti in sprejemanje drugačnosti*. Ljubljana: Inštitut za psihologijo osebnosti.
- Ribičič, Ž., ur., Polak Williams, M., ur., Trtnik Herlec, A., ur. (2012). *Znakovno sporazumevanje z dojenčki in malčki: priročnik [spletna knjiga]*. Ljubljana: Zavod za gluhe in naglušne. Dostopno na http://www.tinysigners.eu/wp-content/uploads/2012/11/SLO_Book_TinySigners_2013.pdf [datum dostopa: 13. 11. 2015]
- Šinko, S. (2008). Vloga lutkovnega gledališča pri kulturni vzgoji otrok. *Revija za elementarno izobraževanje*, letnik 1, številka 3/4, str. 131–138.
- Šušteršič, S. (2014). Kako izdelati lutko. V: Brezničar, S. Šušteršič, M., Vižintin, B., Oven, A., Petrovič, M. in Bezejak, N., *Izdelava lutke, lutka in lutkovna igra kot terapevtski in didaktični pripomoček: priročnik za rabo lutke pri terapevtskem in pedagoškem delu z ranljivimi družbenimi skupinami kot učni pripomoček pri praktičnem usposabljanju* (str. 37–45). Maribor: Kulturno-umetniško društvo Moment.
- Turnšek, N. (2013). *Primeri dejavnosti medkulturne vzgoje v vrtcu: študijsko gradivo v e-obliki za integrirano prakso pri predmetu Otrok v družbi* [učno gradivo].
- Varl, B. (1995). *Zbirka moje lutke 1: Lutke na palici*. Šentilj: Založba Aristej.
- Varl, B. (1997). *Zbirka moje lutk 3: Ročne lutke*. Ljubljana: Založba Aristej.
- Varl, B. (1998). *Igrajmo se z lutkami*. Celovec, Dunaj, Ljubljana: Mohorjeva družba.
- Vižintin, B. (2014). Oživljanje lutke. V: Brezničar, S. Šušteršič, M., Vižintin, B., Oven, A., Petrovič, M. in Bezejak, N., *Izdelava lutke, lutka in lutkovna igra kot terapevtski in didaktični pripomoček: priročnik za rabo lutke pri terapevtskem in pedagoškem delu z ranljivimi družbenimi skupinami kot učni pripomoček pri*

praktičnem usposabljanju (str. 48–62). Maribor: Kulturno-umetniško društvo Moment.

- Žagar, D. (2012). *Drugačni učenci*. Ljubljana: Znanstvena založba Filozofske fakultete.

PRILOGE

PRILOGA 1 (tematski sklop za mesec maj)

TEMATSKI SKLOP 2. 5.–5. 6. 2016

LUTKA, LJUBLJENEC SKUPINE: VSI ENAKI, VSI DRUGAČNI

Globalni cilj:

Doživljanje vrtca kot okolja, v katerem so enake možnosti za vključevanje v dejavnosti in vsakdanje življenje ne glede na spol, telesno in duševno konstitucijo, nacionalno pripadnost, kulturni izvor, veroizpoved itn.

PODROČJE	CILJI	DEJAVNOSTI
GIBANJE	– Omogočanje in spodbujanje gibalne dejavnosti otrok; – sproščeno izvajanje naravnih oblik gibanja ob vsakodnevnih gibalnih dejavnostih; – razvijanje prstne spretnosti oziroma t. i. fine motorike.	– Prebivanje na igrišču (v ustreznem vremenu); – gibalne minutke (v igralnici, atriju ali na igrišču); – izvajanje naravnih oblik gibanja (hoja, tek, lazenje, plazenje, valjanje ...); – učenje kretenj (znakovni jezik); – utrjevanje Palčkovega plesa prijateljstva.
JEZIK	– Otrok posluša zgodbo in doživlja čustva ob njej; – spodbujanje jezikovne zmožnosti otrok (artikulacija, besednjak, komunikacija ...); – otrok v vsakdanji komunikaciji posluša jezik in je vključen v komunikacijske procese z otroki in odraslimi; – otrok se seznani z nebesednim načinom komunikacije (znakovni jezik).	– Poslušanje zgodbe Pujsa imamo za soseda (Claudio Fries), Pegasta jagoda (Julianne Moore), Vsi se spravljajo name (Bode, A. de), Uhlji, takšni in drugačni (Guido van Genechten); – dejavnosti za poglobljanje literarnoestetskega doživljanja zgodb (izvedba lutkovne predstave). – pogovor o podobnostih in razlikah med nami; – listanje knjig/slikanic o drugačnosti, pogovor ob ilustracijah.
MATEMATIKA	– Otrok spoznava odnos med vzrokom in posledico; – otrok spoznava vzorce; – otrok se seznani z matematiko v vsakdanjem življenju.	– Pogovor o tem, kaj se je zgodilo najprej kot vzrok in kaj je nastalo kot posledica (pravila skupine); – igre z vzorci (risanje, sestavljanje, prepoznavanje vzorca); – igra s sestavljankami in pretikankami; – štetje in raba števil ob vsakodnevnih dejavnostih.

UMETNOST	– Spodbujanje radovednosti in veselja do umetniških dejavnosti; – razvijanje sposobnosti izražanja istih doživetij v različnih umetniških jezikih; – spodbujanje doživljanja in izražanja.	– Barvanje obrisov telesa z voščenkami; – izdelava lutke po vzoru lutke <i>Signing Sam</i> (ljubljenca skupine); – izdelava torte velikanke iz nestrukturiranega materiala; – risanje občutka sluha (kako se počutim, ko slišim, in kako se počutim, ko ne slišim); – plesno izražanje ob glasbi (kako plešemo, ko glasbo slišimo, in kako, ko je ne); – učenje pesmi Takšnega klobučka: J. Bitenc (z znakovnim jezikom); – izdelava lutk za lutkovno predstavo; – poslušanje in gledanje videoposnetka njihove izvedbe pesmi; – učenje plesa (za izvedbo na 10-letnici); – učenje pesmi Lepši svet (M. Robič).
DRUŽBA	– Otrok ima možnost razvijati sposobnost uživanja v prijateljskih odnosih z otroki; – otrok pridobiva konkretne izkušnje za sprejemanje drugačnosti; – otrok se seznaja s pravili skupine in jih sooblikuje na osnovi razumevanja razlogov zanje ter s posledicami ob prekršitvi sprejetih pravil sprejemljivega vedenja, utemeljenega v neomejevanju pravic drugih.	– Spoznavanje novega prijatelja (lutke Lili); – praznovanje Lilijinega rojstnega dne; – obisk ZOO Ljubljana; – druženje z otroki iz drugih vrtčevskih skupin; – priprava na nastop ob 10-letnici vrtca; – sodelovanje pri skupnem oblikovanju novih pravil skupine.

NARAVA	– Otrok spozna sebe, svoje telo, njegove dele in njihovo funkcijo ter spozna in dojema telesne podobnosti in razlike med ljudmi ter enakovrednost vseh; – razvijanje in spodbujanje uporabe vseh čutil.	– Spoznavanje sluha (dejavnost: s katere smeri prihaja zvok); – igra: potovanje v deželo; – opazovanje spreminjanja narave v pomladnem letnem času (brstenje, cvetenje, ptičje petje).

VLOGA ODRASLIH**VZGOJITELJICA:**

- načrtovanje, vodenje in evalvacija dejavnosti,
- usmerjanje in spodbujanje otrok,
- vodenje pogovora z otroki in podajanje ustreznih navodil,
- priprava časa, prostora in materiala,
- opazovanje otrok pri načrtovanih in prostih aktivnostih ter dokumentiranje,
- skrb za prijetno vzdušje in varnost otrok.

POMOČNICA VZGOJITELJICE:

- pomoč pri načrtovanju, izvajanju in pri evalvaciji dejavnosti,
- pogovor z otroki in podajanje ustreznih navodil,
- usmerjanje in spodbujanje otrok,
- pomoč pri pripravi materiala in prostora,
- skrb za prijetno vzdušje in varnost otrok,
- fotografiranje dejavnosti.

SKUPINA: Račke

STAROST: 3–4 let

ŠOLSKO LETO: 2015/16

Vzgojiteljica: Anja Volčini, dipl. vzg.

Pomočnica vzgojiteljice: Maja Osolnik, vzg.

Pomočnica vzgojiteljice (prisotna v mesecu maju): Karin Ropotar, vzg.

PRILOGA 2 (obvestilo za starše)

DRAGI STARŠI, POZDRAVLJENI!

V mesecu maju se nam bo v skupini pridružila tudi Lili.

Lili je lutka, ki jo bomo otrokom predstavile kot »ljubljenca skupine«. Z otroki se bo igrala, pogovarjala, z njimi bo sodelovala, se prerekala, prepevala, risala, gibala – postala bo del skupine.

Otrokom bo lutka na prijeten način prikazala eno izmed občutljivejših tem – drugačnost.

Skupaj bomo spoznavali razlike in podobnosti med nami, se pogovarjali o naših odnosih, spoznavali znakovni jezik, praznovali Lilijin rojstni dan in se pripravljali na 10. obletnico Enote Racman.

LUTKA LILI

Lutka Lili je bila narejena po principu lutke *Signing Sam* (lutka s poudarjenimi rokami). Gre za lutko, ki ima namesto rok rokavice. Tako lahko uporabljamo svoje roke za prikazovanje kretenj in znakov, ki se uporabljajo pri znakovnem sporazumevanju. Lutko je izdelala vzgojiteljica Karin Ropotar, ki se nam bo v mesecu maju pridružila pri dejavnostih in nam skupaj z Lili popestrila dopoldneve.

VZGOJITELJICE: ANJA, MAJA IN KARIN

PRILOGA 3 (izjava o pridobivanju dokaznega gradiva – fotografije, videoposnetki)

SPOŠTOVANI!

V mesecu maju bom v skupini Račke prisotna tudi v dopoldanskem času in bom med drugim izvajala dejavnosti, ki jih bom vključila v svoje diplomsko delo z naslovom Lutka, ljubljene skupine: vsi enaki, vsi drugačni. Skupaj z vzgojiteljicama Anjo in Majo smo oblikovale tematski sklop, ki vključuje temo o drugačnosti in lutko Lili, ki je glavna vloga mojega diplomskega dela.

V ta namen bom za dokazno gradivo otroke fotografirala in snemala. Čeprav ste soglasje podpisali že na začetku šol. leta, vas prosim, da to storite ponovno. Če fotografiranja in snemanja vašega otroka ne dovoljujete, vas prosim, da to ustrezno obkrožite.

Zagotavljam, da se bodo slike uporabile samo za pripravo diplomskega dela in njenega zagovora. Vse gradivo si boste imeli še naprej možnost sproti ogledati tudi v kotičku za starše.

DOVOLJUJEM/NE DOVOLJUJEM, da se slike in posnetki, na katerih je moj otrok _____ (ime otroka), uporabijo pri nastanku diplomskega dela z naslovom Lutka, ljubljene skupine: vsi enaki, vsi drugačni.

Podpis staršev ali skrbnikov:

Karin Ropotar, vzg.